

«Բիրլու Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններ

**2015թ. դեկտեմբերի 31-ին
ավարտված տարվա համար**

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն.....	3
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն.....	5
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն.....	6
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն.....	7
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն.....	8
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ.....	9

KPMG Armenia cjsc
8th floor, Erebuni Plaza Business Center,
26/1 Vazgen Sargsyan Street
Yerevan 0010, Armenia

Քեյ-Փի-Էմ-Ջի Արմենիա ՓԲԸ
ՀՀ, Երևան, 0010
Վ.Սարգսյանի փ. 26/1,
«Էրեբունի Պլազա» Բիզնես-կենտրոն,
8-րդ հարկ

Telephone: Հեռախոս + 374 (10) 566 762
Fax: Ֆաքս + 374 (10) 566 762
Internet: Ինտերնետ www.kpmg.am

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

«Բիբլոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ
Տնօրենների խորհրդին

Մենք իրականացրել ենք «Բիբլոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ-ի («Բանկ») կից ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտը, որոնք ներառում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, հաշվետու տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ծանոթագրությունները, որոնք ներառում են հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հիմնական դրույթները և այլ բացատրական տեղեկատվություն:

Ղեկավարության պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների համաձայն այս ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման և ճշմարիտ ներկայացման համար: Ղեկավարությունը պատասխանատու է նաև այնպիսի ներքին վերահսկողության համակարգի համար, որը, ղեկավարության կարծիքով, թույլ կտա կազմել սխալների կամ խարդախության արդյունքում առաջացող էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվություններ:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը

Մեր պատասխանատվությունն է անցկացված աուդիտի արդյունքում արտահայտել կարծիք ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ: Մենք աուդիտն իրականացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին համապատասխան: Այդ ստանդարտներով պահանջվում է, որ մենք հետևենք էթիկայի պահանջներին և աուդիտը պլանավորենք ու իրականացնենք՝ ֆինանսական հաշվետվություններն էական խեղաթյուրումներից զերծ լինելու մասին ողջամիտ երաշխիք ձեռք բերելու նպատակով:

Աուդիտորական աշխատանքները ներառում են այնպիսի ընթացակարգերի իրականացում, որոնք թույլ են տալիս ձեռք բերել աուդիտորական ապացույցներ ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված գումարների և բացահայտումների վերաբերյալ: Ընտրված ընթացակարգերը կախված են աուդիտորի դատողությունից, ներառյալ ֆինանսական հաշվետվությունների՝ խարդախությամբ կամ սխալներով պայմանավորված էական խեղաթյուրումների ռիսկերի գնահատումը: Այդ ռիսկերը գնահատելիս աուդիտորը դիտարկում է ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ կերպով ներկայացման համար կիրառվող ներքին վերահսկողության համակարգը՝ նպատակ ունենալով մշակել համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր, բայց ոչ կարծիք արտահայտել կազմակերպության ներքին վերահսկողության համակարգի արդյունավետության վերաբերյալ: Աուդիտորական աշխատանքները ներառում են նաև ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման ժամանակ կիրառված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության համապատասխանության, ղեկավարության կողմից կատարված հաշվապահական գնահատումների նպատակահարմարության, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացման գնահատումը:

Մենք գտնում ենք, որ ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավականաչափ են և համապատասխան՝ մեր աուդիտորական եզրակացության հիմք հանդիսանալու համար:

Եզրակացություն

Մեր կարծիքով, ֆինանսական հաշվետվությունները, բոլոր էական առումներով, ճշմարիտ են ներկայացնում Բանկի ֆինանսական վիճակը 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, ինչպես նաև վերջինիս գործունեության արդյունքները և դրամական միջոցների հոսքերը հաշվետու տարվա համար՝ Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների համաձայն:

Այլ նշում

Բանկի 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և այդ ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտն իրականացվել է այլ աուդիտորական ընկերության կողմից, որի 2015թ. մարտի 13-ի եզրակացությունում արտահայտվել է չձևափոխված կարծիք նշված ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ:

Տիգրան Գասպարյան
Տնօրեն, Գործընկեր

KPMG Armenia LLC

«Բեյ-Փի-Էմ-Ջի Արմենիա» ՓԲԸ
11 մարտի 2016թ.

«Գիշերու Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն
2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

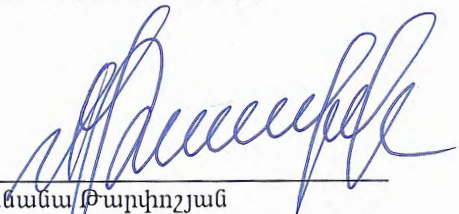
	Ծնթգ.	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
Տոկոսային եկամուտ	4	3,169,375	3,245,797
Տոկոսային ծախս	4	(2,687,202)	(2,317,641)
Զուտ տոկոսային եկամուտ		482,173	928,156
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	5	101,047	91,716
Միջնորդավճարների գծով ծախս	6	(51,945)	(48,407)
Միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտ		49,102	43,309
Զուտ օգուտ արտարժույթային գործառնություններից	7	68,119	485,168
Զուտ օգուտ վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներից		5,927	48,339
Զուտ այլ գործառնական ծախսեր	8	(106,231)	(71,568)
Գործառնական եկամուտ		499,090	1,433,404
Արժեզրկումից կորուստներ	9	(1,335,515)	(1,305,819)
Անճնակազմի գծով ծախսեր		(709,801)	(699,910)
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	10	(578,899)	(518,795)
Վնաս նախքան շահութահարկով հարկումը		(2,125,125)	(1,091,120)
Շահութահարկի գծով ծախս	11	(25,747)	(15,367)
Վնաս տարվա համար		(2,150,872)	(1,106,487)
Այլ համապարփակ վնաս տարվա համար՝ առանց շահութահարկի			
<i>Հողվածներ, որոնք հետագայում վերադասակարգվում են կամ կարող են վերադասակարգվել որպես շահույթ կամ վնաս</i>			
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների վերագնահատման պահուստ			
- Իրական արժեքի զուտ փոփոխություն		(183,360)	(86,704)
- Շահույթ կամ վնաս փոխանցված իրական արժեքի զուտ փոփոխություն		(4,742)	(38,671)
Այլ համապարփակ վնաս տարվա համար՝ առանց շահութահարկի	11	(188,102)	(125,375)
Ընդամենը համապարփակ վնաս տարվա համար		(2,338,974)	(1,231,862)

5-ից 67-րդ էջերում ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են ղեկավարության կողմից 2016թ. մայիսի 11-ին և ստորագրվել են վերջինիս անունից:

Հայկ Ստեփանյան
 Գլխավոր գործադիր տնօրենի
 ժամանակավոր պաշտոնակատար

Մանան Թարփոշյան
 Ֆինանսների և վարչարարության
 գլխավոր վարչության պետ

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի ֆինանսական հաշվետվությունների Դատկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

«Բիրյու Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ
 Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն
 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

	Ծնթգ.	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
Ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	12	10,524,823	4,244,173
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	13		
- Բանկի կողմից պահվող		4,118,433	62,887
- Վաճառքի և հետգնման պայմանագրերի դիմաց գրավադրված		-	3,118,896
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	14	4,580,257	15,934,007
Հաճախորդներին տրված վարկեր	15	17,954,950	28,434,633
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	16	1,014,575	1,031,801
Այլ ակտիվներ	17	1,527,210	460,760
Հետաձգված հարկային ակտիվներ	11	18,054	-
Ընդամենն ակտիվներ		39,738,302	53,287,157
Պարտավորություններ			
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	18	662,511	5,139,212
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	19	-	3,057,139
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	20	28,572,000	33,837,588
Այլ ներգրավված միջոցներ	21	2,401,429	3,348,533
Ստորադաս փոխառություն մայր կազմակերպությունից	22	2,477,811	-
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	11	-	10,548
Այլ պարտավորություններ	23	216,212	146,824
Ընդամենը պարտավորություններ		34,329,963	45,539,844
Սեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ	24	8,125,100	8,125,100
Էմիսիոն եկամուտ		257,149	257,149
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների վերագնահատման պահուստ		(72,210)	115,892
Կուտակված վնաս		(2,901,700)	(750,828)
Ընդամենը սեփական կապիտալ		5,408,339	7,747,313
Ընդամենը պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		39,738,302	53,287,157

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

	Ծնթգ.	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
Դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեությունից			
Ստացված տոկոսներ		3,351,837	3,222,967
Վճարված տոկոսներ		(2,877,390)	(2,080,936)
Ստացված միջնորդավճարներ		101,051	93,264
Վճարված միջնորդավճարներ		(51,897)	(48,425)
Զուտ մուտքեր վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներից		5,927	47,782
Զուտ մուտքեր/(ելքեր) արտարժույթային գործառնություններից		129,863	(65,585)
Վճարված հարկեր (բացառությամբ շահութահարկի)		(9,837)	(6,074)
Աշխատավարձ և այլ վճարումներ աշխատակիցներին		(719,306)	(683,698)
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսերի գծով վճարումներ		(491,078)	(424,865)
Այլ գործառնական եկամուտ/(ծախսեր)		41,868	(20,663)
Գործառնական ակտիվների (աճ)/նվազում			
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ		(1,083,948)	152,497
Պահանջների բանկերի նկատմամբ		11,476,824	(9,590,991)
Հաճախորդներին տրված վարկեր		9,191,214	(2,167,156)
Այլ ակտիվներ		(1,022,529)	137,676
Գործառնական պարտավորությունների աճ/(նվազում)			
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ		(4,521,027)	2,174,126
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ		(3,053,802)	2,303,802
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ		(5,408,169)	4,966,508
Այլ ներգրավված միջոցների մարումներ		(971,619)	(2,911,065)
Այլ պարտավորություններ		54,752	(129,125)
Գործառնական գործունեությունից ստացված/ (գործառնական գործունեությամբ օգտագործված) զուտ դրամական միջոցներ՝ նախքան շահութահարկի վճարումը		4,142,734	(5,029,961)
Վճարված շահութահարկ		(19,875)	(57,832)
Գործառնական գործունեությունից ստացված/(գործառնական գործունեությամբ օգտագործված) զուտ դրամական միջոցների հոսքեր		4,122,859	(5,087,793)
Ներդրումային գործունեությամբ օգտագործված դրամական միջոցների հոսքեր			
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերումներ		(24,353)	(101,245)
Ներդրումային գործունեությամբ օգտագործված զուտ դրամական միջոցների հոսքեր		(24,353)	(101,245)
Ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված դրամական միջոցների հոսքեր			
Մայր կազմակերպությունից ստացված ստորադաս փոխառություն		2,382,100	-
Ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցների հոսքեր		2,382,100	-
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ/(նվազում)		6,480,606	(5,189,038)
Փոխանակման փոխարժեքի փոփոխության ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա		(199,952)	1,105,403
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները տարեկան դրությամբ		4,244,157	8,327,792
Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները տարեկան դրությամբ	12	10,524,811	4,244,157

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

«Բիրյու Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն
2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

հազ. դրամ	Բաժնետիրական կապիտալ	Էմիսիոն եկամուտ	Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների վերագնահատման պահուստ	Զբաղիված շահույթ/ (Կուտակված վնաս)	Ընդամենը
Մնացորդը 2014թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	8,125,100	257,149	241,267	355,659	8,979,175
Ընդամենը համապարփակ վնաս					
Վնաս տարվա համար	-	-	-	(1,106,487)	(1,106,487)
Այլ համապարփակ վնաս					
<i>Հողվածներ, որոնք հետագայում վերադասակարգվում են կամ կարող են վերադասակարգվել որպես շահույթ կամ վնաս</i>					
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի գուտ փոփոխություն՝ առանց հետաձգված հարկի	-	-	(86,704)	-	(86,704)
Շահույթ կամ վնաս փոխանցված վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի գուտ փոփոխություն՝ առանց հետաձգված հարկի	-	-	(38,671)	-	(38,671)
Ընդամենն այլ համապարփակ վնաս	-	-	(125,375)	-	(125,375)
Ընդամենը համապարփակ վնաս տարվա համար	-	-	(125,375)	(1,106,487)	(1,231,862)
Մնացորդը 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,125,100	257,149	115,892	(750,828)	7,747,313
Մնացորդը 2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	8,125,100	257,149	115,892	(750,828)	7,747,313
Ընդամենը համապարփակ վնաս					
Վնաս տարվա համար	-	-	-	(2,150,872)	(2,150,872)
Այլ համապարփակ վնաս					
<i>Հողվածներ, որոնք հետագայում վերադասակարգվում են կամ կարող են վերադասակարգվել որպես շահույթ կամ վնաս</i>					
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի գուտ փոփոխություն՝ առանց հետաձգված հարկի	-	-	(183,360)	-	(183,360)
Շահույթ կամ վնաս փոխանցված վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի գուտ փոփոխություն՝ առանց հետաձգված հարկի	-	-	(4,742)	-	(4,742)
Ընդամենն այլ համապարփակ վնաս	-	-	(188,102)	-	(188,102)
Ընդամենը համապարփակ վնաս տարվա համար	-	-	(188,102)	(2,150,872)	(2,338,974)
Մնացորդը 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,125,100	257,149	(72,210)	(2,901,700)	5,408,339

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

1 Ներածություն

(ա) Կազմակերպչական կառուցվածքը և հիմնական գործունեությունը

«Բիբլոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ-ի («Բանկ») հիմնադրվել է 2007թ-ին՝ համաձայն Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության:

Բանկի հիմնական գործունեությունն է ավանդների ներգրավումը, հաճախորդների հաշիվների սպասարկումը, վարկերի տրամադրումը, վճարահաշվարկային գործառնությունների իրականացումը, ինչպես նաև արժեթղթերով ու արտարժույթով գործարքների իրականացումը: Բանկի գործունեությունը կարգավորվում է ՀՀ կենտրոնական բանկի (ՀՀ ԿԲ) կողմից: Բանկն ունի բանկային գործունեություն իրականացնելու լիցենզիա և Հայաստանի Հանրապետության ավանդների երաշխավորման համակարգի անդամ է:

Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան, Ամիրյան փ. 18/3: Բանկն ունի երեք մասնաճյուղ:

Բանկի ակտիվների և պարտավորությունների մեծամասնությունը տեղակայված է Հայաստանի Հանրապետությունում:

(i) Բաժնետերեր

2007թ. օգոստոսին «Բիբլոս Բանկ» Էս-Էյ-Էլ-ը ձեռք բերեց ««ԻԹԲ» Միջազգային Առևտրային Բանկ» ՓԲԸ-ի բաժնետոմսերի 100%-ը, և Բանկը վերանվանվեց «Բիբլոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ-ի:

2008թ. ընթացքում Վերակառուցման և Չարգացման Եվրոպական Բանկը և Նավթ Արտահանող Երկրների Կազմակերպության Միջազգային Չարգացման Հիմնադրամը ձեռք բերեցին «Բիբլոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ-ի սովորական բաժնետոմսերի համապատասխանաբար 25% և 10%: Ստորև ներկայացված է Բանկի բաժնետերերի ներկայիս կազմը.

«Բիբլոս Բանկ Էս-Էյ-Էլ» (մայր կազմակերպություն) – 65%

Վերակառուցման և Չարգացման Եվրոպական Բանկ – 25%

Նավթ Արտահանող Երկրների Կազմակերպության Միջազգային Չարգացման Հիմնադրամ – 10%

Բանկի վերջնական վերահսկող անձն է պրն. Ֆրանսուա Բասիլը:

(բ) Հայաստանի գործարար միջավայրը

Բանկն իր գործունեությունն իրականացնում է Հայաստանում: Հետևաբար, Բանկի գործունեության վրա ազդեցություն են ունենում Հայաստանի տնտեսությունը և ֆինանսական շուկաները, որոնց բնորոշ են զարգացող շուկայի հատկանիշներ: Իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերը շարունակվում են զարգանալ, սակայն ենթակա են տարբեր մեկնաբանությունների և հաճախակի փոփոխությունների, ինչը, այլ իրավական ու ֆինանսական խոչընդոտների հետ մեկտեղ, լրացուցիչ բարդություններ է ստեղծում Հայաստանում գործող կազմակերպությունների համար: Ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են ղեկավարության գնահատականը Բանկի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա գործարար միջավայրի ազդեցության վերաբերյալ: Ապագա գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել ղեկավարության գնահատականից:

2 Պատրաստման հիմունքներ

(ա) Համապատասխանության մասին հայտարարություն

Այս ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների («ՖՀՄՍ») պահանջների համաձայն:

(բ) Անընդհատություն

ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափի նոր պահանջ

2014թ. դեկտեմբերի 30-ին ՀՀ ԿԲ-ն փոփոխեց տեղական բանկերի համար սահմանված նորմատիվային կապիտալի նվազագույն չափը՝ 5,000,000 հազար դրամից դարձնելով 30,000,000 հազար դրամ: Պահանջն ուժի մեջ է մտնում 2017թ. հունվարի 1-ից: 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի նորմատիվային կապիտալը կազմում էր 7,941,713 հազար դրամ (2014թ-ին՝ 7,187,537 հազար դրամ):

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են անընդհատության հիմունքով, քանի որ մայր կազմակերպությունը, այլ բաժնետերերի համաձայնությամբ, հաստատել է, որ մինչև 2016թ. վերջը կապահովի Բանկի ընդհանուր կապիտալի անհրաժեշտ համալրումը՝ մինչև 2017թ. հունվարի 1-ը նոր պահանջին համապատասխանելու համար:

ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված նորմատիվի խախտում

2015թ. և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը խախտել է ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված մեկ փոխառուի գծով ռիսկի առավելագույն չափի նորմատիվը: Ռիսկի առավելագույն չափը կազմել է նորմատիվային կապիտալի 23.5%-ը՝ ի համեմատություն առավելագույն թույլատրելի 20%-ի (2014թ-ին՝ 26.8%): Գեկավարությունը ձեռնարկում է բոլոր քայլերը խախտումը վերացնելու համար, այդ իսկ պատճառով, չի ակնկալում, որ խախտումը կունենա էական հետևանքներ:

(գ) Զափման հիմունքները

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի հիմունքով, բացառությամբ վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների, որոնք հաշվառվում են իրական արժեքով:

(դ) Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ

Բանկի ֆունկցիոնալ արժույթն է ՀՀ դրամը («դրամ»), որը, լինելով Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը, արտացոլում է Բանկի գործունեության հիմքում ընկած իրադարձությունների և հանգամանքների տնտեսական էությունը:

Դրամը նաև այս ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթն է:

Ֆինանսական տեղեկատվությունը ներկայացված է դրամով՝ հազարների ճշտությամբ:

(ե) Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում

Այս ֆինանսական հաշվետվությունները ՖՀՄՍ-ների պահանջներին համապատասխան պատրաստելու համար դեկլարությունը կատարել է մի շարք դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման, ինչպես նաև ակտիվների, պարտավորությունների, եկամտի և ծախսի գծով ներկայացված գումարների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Գնահատումները և համապատասխան ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական գնահատումների վերանայումները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում, որում վերանայվել են և այն ապագա ժամանակաշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ:

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ժամանակ գնահատման և կարևոր դատողությունների հետ կապված զգալի անորոշությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրություններում՝

- վարկերի արժեզրկման գնահատում - ծանոթագրություն 15
- ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի գնահատում - ծանոթագրություն 30:

3 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ստորև ներկայացվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը հետևողականորեն կիրառվել է այս ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար:

(ա) Արտարժույթ

Արտարժույթով իրականացված գործարքները փոխարկվում են Բանկի ֆունկցիոնալ արժույթի գործարքի օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերափոխարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի այդ օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Դրամային հոդվածների գծով արտարժույթով իրականացված գործարքություններից առաջացած շահույթը կամ վնասն իրենից ներկայացնում է ժամանակաշրջանի սկզբում ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված, արդյունավետ տոկոսադրույքի ու ժամանակաշրջանի վճարումների ճշգրտումով ամորտիզացված արժեքի և հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործող փոխարժեքով փոխարկված ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված ամորտիզացված արժեքի միջև տարբերությունը: Արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները, որոնք չափվում են իրական արժեքով, վերափոխարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի իրական արժեքի որոշման ամսաթվի դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Սկզբնական արժեքով չափվող, արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային հոդվածները փոխարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի գործարքի օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Վերափոխարկման հետևանքով առաջացած արտարժույթային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ վաճառքի համար մատչելի բաժնային գործիքների վերափոխարկման արդյունքում առաջացած տարբերությունների, բացի այն դեպքերից, երբ տարբերությունն առաջանում է արժեզրկման պատճառով, որի դեպքում այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում ճանաչված արտարժույթային տարբերությունները վերադասակարգվում են որպես շահույթ կամ վնաս:

(բ) Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ են համարվում կանխիկ թղթադրամները և մետաղադրամները, ՀՀ ԿԲ-ում և այլ բանկերում պահվող սահմանափակումներ չունեցող մնացորդները (նոստրո հաշիվներ): Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

(գ) Ֆինանսական գործիքներ

(i) Դասակարգում

Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքները իրենցից ներկայացնում են ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ, որոնք՝

- հիմնականում ձեռք են բերվել կամ առաջացել են մոտ ապագայում վաճառելու կամ հետ գնելու նպատակով,
- կազմում են միասին կառավարվող որոշված ֆինանսական գործիքների պորտֆելի մաս, որի համար առկա է վկայություն կարճ ժամկետում շահույթ ստանալու մոտ անցյալում տեղի ունեցած փաստացի դեպքերի վերաբերյալ,
- ածանցյալ ֆինանսական գործիք են (բացառությամբ ածանցյալ ֆինանսական գործիքների, որոնք նախատեսված և արդյունավետ հեջավորման գործիքներ են), կամ
- սկզբնական ճանաչման պահին Բանկի կողմից նախատեսվում են որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ:

Բանկը ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները նախատեսում է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ստորև ներկայացված պայմաններից մեկը բավարարելու դեպքում՝

- ակտիվները կամ պարտավորությունները կառավարվում, գնահատվում և ներկայացվում են իրական արժեքի հիմունքով,
- նախատեսումը վերացնում կամ էականորեն նվազեցնում է հաշվապահական անհամապատասխանությունները, որոնք կառաջանային այլ հանգամանքներում, կամ
- ակտիվը կամ պարտավորությունը ներառում է պարունակվող ածանցյալ գործիք, որն էականորեն ձևափոխում է դրամական միջոցների հոսքերը, որոնք այլապես կպահանջվեին պայմանագրի համաձայն:

Չուտ ներհոսք առաջացնող (դրական իրական արժեք) առևտրական նպատակներով պահվող բոլոր ածանցյալ գործիքները, ինչպես նաև գնված օպցիոնները, ներկայացվում են որպես ակտիվ: Չուտ արտահոսք առաջացնող (բացասական իրական արժեք) առևտրական նպատակներով պահվող բոլոր ածանցյալ գործիքները, ինչպես նաև վաճառված օպցիոնները, ներկայացվում են որպես պարտավորություն:

Ֆինանսական գործիքների համապատասխան դասակարգումն այս դասում ղեկավարությունը որոշում է սկզբնական ճանաչման պահին: Ածանցյալ ֆինանսական գործիքները և որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ նախատեսված գործիքները սկզբնական ճանաչումից հետո չեն վերադասակարգվում շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների դասից: Ֆինանսական ակտիվը, որը համապատասխանում է վարկերի և դեբիտորական պարտքերի սահմանմանը, կարող է վերադասակարգվել շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների կամ վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական գործիքների դասից, եթե կազմակերպությունը մտադիր է և ի վիճակի է պահել այդ գործիքները մոտ ապագայում կամ մինչև մարման ժամկետը: Այլ ֆինանսական գործիքները կարող են վերադասակարգվել շահույթի կամ

վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների դասից միայն հազվագյուտ հանգամանքներում: Հազվագյուտ հանգամանքներն ի հայտ են գալիս եզակի արտասովոր դեպքի արդյունքում, երբ գրեթե անհավանական է, որ այն կրկին տեղի կունենա մոտ ապագայում:

Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ են, որոնք գնանշված չեն գործող շուկայում, բացառությամբ այն գործիքների՝

- որոնք Բանկը մտադիր է անմիջապես կամ կարճ ժամկետում վաճառել,
- որոնք Բանկը սկզբնական ճանաչման պահին նախատեսում է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող,
- որոնք Բանկը սկզբնական ճանաչման պահին նախատեսում է որպես վաճառքի համար մատչելի, կամ
- որոնց գծով Բանկը չի փոխհատուցի իր բոլոր սկզբնական ներդրումները՝ վճարումնակության անկարողությունից տարբեր այլ պատճառներով:

Միջև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով և ֆիքսված մարման ժամկետով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք Բանկը մտադրված է և հնարավորություն ունի պահել մինչև մարման ժամկետի լրանալը, բացառությամբ այն ներդրումների՝

- որոնք սկզբնական ճանաչման պահին Բանկը նախատեսում է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող,
- որոնք Բանկը նախատեսում է որպես վաճառքի համար մատչելի, կամ
- որոնք համապատասխանում են տրամադրված վարկերի ու դեբիտորական պարտքերի սահմանմանը:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներն իրենցից ներկայացնում են այնպիսի ֆինանսական ակտիվներ, որոնք նախատեսված են որպես վաճառքի համար մատչելի կամ դասակարգված չեն որպես տրամադրված վարկեր ու դեբիտորական պարտքեր, մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ կամ շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ:

(ii) Ծանաչում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները ճանաչվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, երբ Բանկը դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների կանոնավոր կերպով գնումները հաշվառվում են առքուվաճառքի ամսաթվի դրությամբ:

(iii) Չափում

Ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության սկզբնական ճանաչումը տեղի է ունենում իրական արժեքով: Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների խմբում չդասակարգված ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների դեպքում իրական արժեքին գումարվում են գործարքի հետ կապված ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

Սկզբնական ճանաչումից հետո ֆինանսական ակտիվները, ներառյալ ակտիվ համարվող ածանցյալ գործիքները, չափվում են իրական արժեքով՝ առանց նվազեցներու գործարքի հետ կապված ծախսումները, որոնք կարող են առաջանալ վաճառքի կամ այլ օտարման հետ կապված, բացառությամբ՝

- վարկերի ու դեբիտորական պարտքերի, որոնք չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը,

- մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումների, որոնք չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը, և
- բաժնային գործիքներում ներդրումների, որոնք գործող շուկայում չունեն գնանշված շուկայական գին, որոնց իրական արժեքները հնարավոր չէ արժանահավատորեն չափել և որոնք չափվում են սկզբնական արժեքով:

Բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով, բացառությամբ այն ֆինանսական պարտավորությունների, որոնք նախատեսված են որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող և այն ֆինանսական պարտավորությունների, որոնք առաջանում են, երբ իրական արժեքով ներկայացված ֆինանսական ակտիվի փոխանցումը չի բավարարում ապահովագրման պահանջները:

(iv) Ամորտիզացված արժեք

Ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության ամորտիզացված արժեքն իրենից ներկայացնում է այն գումարը, որով ֆինանսական ակտիվը կամ պարտավորությունը չափվում է սկզբնական ճանաչման պահին՝ հանած մայր գումարի վճարումները, գումարած կամ հանած սկզբնապես ճանաչված գումարի և մարման պահին գումարի տարբերության կուտակված ամորտիզացիան, որը հաշվարկվել է կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը, հանած արժեզրկումից կորուստը: Հավելավճարները և զեղչերը, ներառյալ գործարքի հետ կապված սկզբնական ծախսումները, ընդգրկված են համապատասխան գործիքի հաշվեկշռային արժեքում և ամորտիզացվում են՝ կիրառելով գործիքի արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

(v) Իրական արժեքի չափման սկզբունքներ

Իրական արժեքն այն գինն է, որը շուկայի մասնակիցների միջև սովորական գործարքում կստացվեր ակտիվի վաճառքից կամ կվճարվեր պարտավորության փոխանցման դիմաց չափման ամսաթվի դրությամբ հիմնական շուկայում կամ, վերջինիս բացակայության դեպքում, ամենաբարենպաստ շուկայում, որին մուտքի հնարավորություն ունի Բանկը նշված ամսաթվի դրությամբ: Պարտավորության իրական արժեքն արտացոլում է վերջինիս չկատարման ռիսկը:

Հնարավորության դեպքում, Բանկը չափում է գործիքի իրական արժեքը՝ կիրառելով այդ գործիքի համար ակտիվ շուկայում գնանշվող գները: Շուկան համարվում է ակտիվ, եթե ակտիվի կամ պարտավորության գծով գործարքները տեղի են ունենում բավարար հաճախականությամբ և ծավալով՝ շարունակական հիմունքով գնային տեղեկատվություն տրամադրելու համար:

Ակտիվ շուկայում գնանշվող գնի բացակայության դեպքում Բանկը կիրառում է գնահատման մեթոդներ՝ դիտարկելի տվյալների օգտագործումն առավելագույնի և ոչ դիտարկելի տվյալների օգտագործումը նվազագույնի հասցնելով: Ընտրված գնահատման մեթոդը ներառում է բոլոր այն գործոնները, որոնք շուկայի մասնակիցները հաշվի կառնեն նման հանգամանքներում:

Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի լավագույն ապացույցը սովորաբար գործարքի գինն է, այսինքն՝ տրված կամ ստացված հատուցման իրական արժեքը: Եթե Բանկը որոշում է, որ սկզբնական ճանաչման պահին իրական արժեքը տարբերվում է գործարքի գնից, և իրական արժեքը չի հիմնավորվում ակտիվ շուկայում նմանատիպ ակտիվի կամ պարտավորության համար գնանշվող գնով կամ հիմնված չէ գնահատման այնպիսի մեթոդի վրա, որն օգտագործում է միայն դիտարկելի տվյալները, ապա ֆինանսական գործիքի սկզբնական չափումն իրականացվում է իրական արժեքով՝ ճշգրտված սկզբնական ճանաչման պահին իրական արժեքի և գործարքի գնի միջև տարբերության հետաձգումով: Հետագայում, տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում համապատասխան հիմունքով՝ գործիքի օգտակար ծառայության ժամկետի

ընթացքում, սակայն ոչ ուշ քան պահից, երբ գնահատումն ամբողջովին հիմնավորվում է շուկայի դիտարկելի տվյալներով կամ գործարքն ավարտվում է:

Եթե իրական արժեքով չափվող ակտիվը կամ պարտավորությունն ունի պահանջարկի և առաջարկի գին, ապա Բանկը չափում է ակտիվները և երկար դիրքերը պահանջարկի գնով, իսկ պարտավորությունները և կարճ դիրքերը՝ առաջարկի գնով:

Բանկը ճանաչում է իրական արժեքի հիերարխիայի մակարդակների միջև փոփոխություններն այն հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ, որի ընթացքում տեղի են ունեցել փոփոխությունները:

(vi) Հետագա չափման հետևանքով առաջացած շահույթ և վնաս

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից առաջացած շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է հետևյալ կերպ.

- շահույթում կամ վնասում ճանաչվում է շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքի գծով օգուտը կամ վնասը,
- վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների գծով շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է սեփական կապիտալում որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք (բացառությամբ արժեզրկումից կորուստների և վաճառքի համար մատչելի պարտքային ֆինանսական գործիքների գծով փոխարժեքային տարբերություններից առաջացած շահույթի և վնասի), մինչև նշված ակտիվն ապաճանաչվում է, և այդ պահին կուտակված շահույթը կամ վնասը, որը նախկինում ճանաչվել էր սեփական կապիտալում, ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվի գծով տոկոսները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գծով շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, երբ ֆինանսական ակտիվը կամ պարտավորությունն ապաճանաչվում կամ արժեզրկվում է, ինչպես նաև ամորտիզացիայի միջոցով:

(vii) Ապաճանաչում

Բանկն ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվն այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը, կամ երբ փոխանցում է ֆինանսական ակտիվն այնպիսի գործարքում, որում փոխանցվում են ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված ըստ էության բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, կամ որում Բանկը ոչ պահպանում, ոչ էլ փոխանցում է սեփականության հետ կապված ըստ էության բոլոր ռիսկերն ու հատույցները և չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը: Ապաճանաչման պայմանները բավարարող փոխանցված ֆինանսական ակտիվի այն մասնաբաժինը, որը առաջացել կամ պահպանվել է Բանկի կողմից ճանաչվում է որպես առանձին ակտիվ կամ պարտավորություն ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում: Բանկն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ պայմանագրային պարտականությունները կատարվում են կամ չեղյալ են համարվում կամ ուժը կորցնում են:

Բանկը կատարում է գործարքներ, որոնցով փոխանցում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված ակտիվները, սակայն պահպանում է փոխանցված ակտիվների սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու հատույցները կամ դրանց մի մասը: Եթե ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր կամ ըստ էության բոլոր ռիսկերն ու հատույցները պահպանվում են, ապա փոխանցված ակտիվները չեն ապաճանաչվում:

Գործարքներում, որոնցում Բանկը ոչ փոխանցում է, ոչ էլ պահպանում է ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, այն ապահովանաչում է ակտիվը, եթե կորցնում է դրա նկատմամբ վերահսկողությունը:

Փոխանցումների այն գործարքներում, որոնցում Բանկը պահպանում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, Բանկը շարունակում է ճանաչել ֆինանսական ակտիվը այնքանով, որքանով շարունակվում է իր ներգրավվածությունը ֆինանսական ակտիվի մեջ, որն այն չափն է, որով նա ենթարկված է փոխանցված ակտիվի արժեքի փոփոխությունների ազդեցությանը:

Բանկը դուրս է գրում անհավաքագրելի համարվող ակտիվները:

(viii) Հետգնման և հակադարձ հետգնման պայմանագրեր

Վաճառքի և հետգնման պայմանագրերով («ռեյտ») վաճառված արժեթղթերը հաշվառվում են որպես գրավով ապահովված ֆինանսավորման գործարքներ, որի դեպքում արժեթղթերն արտացոլվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, իսկ պայմանագրային կողմի պարտավորությունը ներառվում է հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարների կազմում: Վաճառքի և հետգնման գների տարբերությունը դիտվում է որպես տոկոսային ծախս և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում ռեյտ պայմանագրի գործողության ժամկետի ընթացքում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Վերավաճառքի նպատակով հակադարձ հետգնման պայմանագրերով («հակադարձ ռեյտ») ստացվելիք գումարները գրանցվում են որպես հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով դեբիտորական պարտքեր: Ձեռքբերման և վերավաճառքի գների տարբերությունը դիտվում է որպես տոկոսային եկամուտ և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում հակադարձ հետգնման պայմանագրի գործողության ժամկետի ընթացքում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե հետադարձ վաճառք նախատեսող պայմանագրի շրջանակներում գնված ակտիվները վաճառվում են երրորդ անձանց, ապա արժեթղթերը վերադարձնելու պարտավորությունն արտացոլվում է որպես առևտրական նպատակներով պահվող պարտավորություն և չափվում է իրական արժեքով:

(ix) Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Ածանցյալ ֆինանսական գործիքները ներառում են սվոպերը, ֆորվարդները, ֆյուչերսները, տոկոսադրույքների, արտարժույթների փոխարժեքների, թանկարժեք մետաղների, բորսաներում շրջանառվող օպցիոնները, ինչպես նաև այս գործիքների ցանկացած համակցությունը:

Ածանցյալ գործիքների սկզբնական ճանաչումը կատարվում է ածանցյալ գործիքի պայմանագրի կնքման օրը գործող իրական արժեքով: Հետագայում ածանցյալ գործիքները վերաչափվում են իրական արժեքով: Բոլոր ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես ակտիվ՝ դրական իրական արժեքի դեպքում և որպես պարտավորություն՝ բացասական իրական արժեքի դեպքում:

Ածանցյալ գործիքների իրական արժեքի փոփոխությունները ճանաչվում են անմիջապես շահույթում կամ վնասում:

Թեև Բանկն ածանցյալ գործիքների առքն ու վաճառքն իրականացնում է ռիսկի հեջավորման նպատակով, այս գործիքները չեն համապատասխանում հեջի հաշվառման պահանջներին:

(x) Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլվելով զուտ գումարով, եթե գոյություն ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք, ինչպես նաև հաշվարկը զուտ հիմունքով իրականացնելու կամ միաժամանակ ակտիվն իրացնելու և պարտավորությունը մարելու մտադրություն:

(դ) Հիմնական միջոցներ

(i) Մեփական ակտիվներ

Հիմնական միջոցների միավորները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները:

Երբ հիմնական միջոցի միավորը բաղկացած է օգտակար ծառայության տարբեր ժամկետ ունեցող խոշոր բաղկացուցիչներից, այդ բաղկացուցիչները հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցների առանձին միավորներ:

(ii) Մաշվածություն

Մաշվածությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում: Մաշվածության հաշվարկը սկսվում է հիմնական միջոցի ձեռքբերման պահից, իսկ սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների դեպքում՝ վերջիններս կառուցումն ավարտելու և շահագործման պատրաստ լինելու պահից: Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները հետևյալն են.

— շենքեր	50 տարի
— համակարգիչներ և համակարգչային սարքավորումներ	1-5 տարի
— գույք	5-10 տարի
— փոխադրամիջոցներ	5 տարի

Վարձակալված միջոցների բարելավումների գծով մաշվածությունը հաշվարկվում է ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետից և վարձակալության գործողության ժամկետից նվազագույնի ընթացքում:

(ե) Ոչ նյութական ակտիվներ

Բանկի կողմից ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կորուստները:

Ձեռք բերված համակարգչային ծրագրերի լիցենզիաները կապիտալացվում են առանձին ծրագրի ձեռքբերման և ներդրման ծախսերի հիման վրա:

Ամորտիզացիան ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետը կազմում է 1-ից 10 տարի:

(գ) Բռնագանձված ակտիվներ

Բանկը ճանաչում է բռնագանձված ակտիվները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, երբ այն ունի մարման ամբողջական և վերջնական իրավունքներ գրավի նկատմամբ:

Բռնագանձված ակտիվները չափվում են հաշվեկշռային արժեքից և իրական արժեքից նվազագույնով՝ հանած վաճառքի կազմակերպման ծախսերը: Սկզբնական ճանաչման պահին բռնագանձված ակտիվները չափվում են չաշխատող/դուրսգրված վարկի հաշվեկշռային արժեքով՝ ներառյալ գրավի բռնագանձման հետ կապված ծախսումները: Իրական արժեքի և վաճառքի կազմակերպման ծախսերի տարբերությունը հանդիսանում է գրավի գնահատված վաճառքի գինը բնականոն գործունեության ընթացքում՝ հանած վաճառքի հարակից ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո գրավի նկատմամբ սեփականության ձեռքբերման արդյունքում առաջացած ակտիվները վերանայվում են որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգվելու տեսանկյունից և համապատասխանաբար վերադասակարգվում են այդ դասի չափանիշները բավարարելու դեպքում:

Բռնագանձված ակտիվները ներառվում են այլ ակտիվներում:

Բռնագանձված ակտիվների օտարումից ստացվող օգուտը և վնասը ճանաչվում են զուտ հիմունքով «Այլ գործառնական եկամուտ» հոդվածում՝ շահույթում կամ վնասում:

(ե) Արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Բանկը գնահատում է, թե արդյոք առկա է անկողմնակալ վկայություն ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի արժեզրկված լինելու մասին: Նման վկայության առկայության դեպքում Բանկը որոշում է արժեզրկումից կորստի գումարը:

Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբն արժեզրկվում է, և արժեզրկումից կորուստներ ճանաչվում են այն և միայն այն դեպքում, երբ առկա է անկողմնակալ վկայություն ֆինանսական ակտիվի սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի ունեցած մեկ կամ ավելի դեպքերի արդյունք հանդիսացող արժեզրկման մասին (կորստի դեպք), և այդ դեպքը (կամ դեպքերը) ազդեցություն է (են) ունեցել ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի գծով դրամական միջոցների գնահատված ապագա հոսքերի վրա, որոնք հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման անկողմնակալ վկայությունը կարող է ներառել պարտավորությունների չկատարումը կամ վճարումների հետաձգումը վարկառուի կողմից, վարկային պայմանագրի պայմանների խախտումները վարկառուի կողմից, ֆինանսական ակտիվի կամ ակտիվների խմբի պայմանների այնպիսի վերանայումը, որը Բանկն այլ հանգամանքներում չէր դիտարկի, վարկառուի կամ բողարկողի սնանկացման հայտանիշները, արժեթղթի համար ակտիվ շուկայի վերացումը, գրավի արժեքի կամ ակտիվների խմբին վերաբերող այլ դիտարկելի տվյալների նվազումը, ինչպիսիք են խմբի կազմի մեջ մտնող վարկառուների վճարունակության վատթարացումը, կամ տվյալ խմբի կազմի մեջ մտնող վարկառուների կողմից պարտականությունների չկատարման հետ փոխկապակցված տնտեսական պայմանների փոփոխությունը:

Հնարավորության դեպքում Բանկը փորձում է վերանայել վարկի պայմանները՝ նախընտրելով դա գրավի բռնագանձմանը: Սա կարող է ներառել մարումների ժամկետի երկարաձգումը և նոր պայմանների համաձայնեցումը:

Պայմանների այդպիսի վերանայումը հաշվառվում է հետևյալ կերպ.

- Եթե վարկի արժույթը փոխվել է, ապա հին վարկն ապաճանաչվում է և նոր վարկ է ճանաչվում:
- Եթե վարկի պայմանների վերանայումը պայմանավորված չէ վարկառուի ֆինանսական դժվարություններով, Բանկը կիրառում է նույն մոտեցումը, որն օգտագործում է վարկային պորտֆելի համար:
- Եթե վարկի պայմանների վերանայումը պայմանավորված է վարկառուի ֆինանսական դժվարություններով, և վարկն արժեզրկվում է պայմանների վերանայումից հետո, ապա Բանկը սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով գեղչված նոր դրամական միջոցների հոսքերի ներկա արժեքի և նախքան պայմանների վերանայումը հաշվեկշռային արժեքի միջև տարբերությունը ճանաչում է տվյալ ժամանակաշրջանի արժեզրկման գծով պահուստում: Եթե վարկը չի արժեզրկվում պայմանների վերանայումից հետո, ապա Բանկը վերահաշվարկում է արդյունավետ տոկոսադրույքը:

Պայմանների վերանայումից հետք վարկն այլևս չի համարվում ժամկետանց: Ղեկավարությունը շարունակաբար վերահսկում է վերանայված պայմաններով վարկերը՝ հավաստիանալու համար, որ բոլոր չափանիշներն պահպանված են, և որ ապագա վճարումները, ամենայն հավանականությամբ, կիրականացվեն: Վարկերը շարունակում են լինել անհատական կամ հավաքական արժեզրկման գնահատման առարկա՝ կիրառելով վարկի սկզբնական կամ ընթացիկ արդյունավետ տոկոսադրույքը:

(i) Անորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ

Անորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները հիմնականում ներառում են վարկերը և այլ դեբիտորական պարտքերը («վարկեր և դեբիտորական պարտքեր»): Բանկը վերանայում է իր վարկերը և դեբիտորական պարտքերը՝ արժեզրկումը կանոնավոր հիմունքով գնահատելու նպատակով:

Բանկը նախ գնահատում է, թե արդյոք գոյություն ունի արժեզրկման անկողմնակալ վկայություն այն առանձին վարկերի ու դեբիտորական պարտքերի գծով, որոնք առանձին վերցված նշանակալի են, և ապա առանձին կամ հավաքական հիմունքով՝ այն վարկերի ու դեբիտորական պարտքերի գծով, որոնք առանձին վերցված նշանակալի չեն: Եթե Բանկը որոշում է, որ առանձին գնահատված վարկի կամ դեբիտորական պարտքի գծով՝ լինի այն նշանակալի կամ ոչ նշանակալի, արժեզրկման անկողմնակալ վկայություն չկա, ապա այն ներառում է այդ վարկը կամ դեբիտորական պարտքը վարկային ռիսկի համանման բնութագրերով վարկերի և դեբիտորական պարտքերի խմբում և դրանք հավաքական հիմունքով գնահատում արժեզրկման տեսանկյունից: Այն վարկերը և դեբիտորական պարտքերը, որոնք առանձին են գնահատվում արժեզրկման տեսանկյունից, և որոնց գծով արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում կամ շարունակվում է ճանաչվել, չեն ներառվում արժեզրկման հավաքական հիմունքով գնահատման մեջ:

Եթե առկա է վարկի կամ դեբիտորական պարտքի գծով արժեզրկումից կորստի անկողմնակալ վկայություն, ապա կորստի գումարը չափվում է որպես վարկի կամ դեբիտորական պարտքի հաշվեկշռային արժեքի և այդ վարկի կամ դեբիտորական պարտքի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով գեղչված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի, ներառյալ երաշխիքների և գրավի գծով ստացվելիք գումարների ներկա արժեքի միջև տարբերությունը: Պայմանագրով նախատեսված դրամական միջոցների հոսքերը և նախկին փորձի վրա հիմնված վնասները, որոնց գծով ներկա տնտեսական պայմաններն արտացոլող առկա տեղեկատվության հիման վրա կատարվել են ճշգրտումներ, հանդիսանում են դրամական միջոցների ակնկալվող հոսքերի գնահատման հիմք:

Որոշ դեպքերում դիտարկելի տվյալները, որոնք պահանջվում են վարկի կամ դեբիտորական պարտքի գծով արժեգրկումից կորստի չափը գնահատելու համար, կարող են լինել սահմանափակ կամ այլևս ոչ ամբողջությամբ առնչվող տվյալ հանգամանքներին: Դա կարող է տեղի ունենալ, երբ վարկառուն ֆինանսական դժվարությունների մեջ է, և համանման վարկառուների վերաբերյալ քիչ պատմական տվյալներ կան: Այդպիսի դեպքերում արժեգրկումից կորստի չափը գնահատելու համար Բանկն օգտագործում է իր փորձը և դատողությունները:

Վարկերի և դեբիտորական պարտքերի գծով արժեգրկումից կորուստները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում և հակադարձվում են այնքանով, որքանով փոխհատուցվող գումարի հետագա աճը կարելի է անկողմնակալորեն կապել արժեգրկումից կորստի ճանաչումից հետո տեղի ունեցած իրադարձությանը:

Այն դեպքերում, երբ վարկի հավաքագրումը հնարավոր չէ, վարկը դուրս է գրվում ի հաշիվ արժեգրկման գծով ձևավորված համապատասխան պահուստի: Բանկը վարկի մնացորդը (և արժեգրկման գծով ձևավորված համապատասխան պահուստները) դուրս է գրում, երբ դեկավարությունը որոշում է, որ վարկը ենթակա չէ հավաքագրման և ձեռնարկվել են վարկի վերադարձի հետ կապված բոլոր անհրաժեշտ քայլերը:

(ii) Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ

Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները ներառում են վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներում ընդգրկված չգնանշվող բաժնային գործիքները, որոնք չեն հաշվառվում իրական արժեքով, քանի որ այն հնարավոր չէ արժանահավատորեն գնահատել: Եթե առկա է այդ ներդրումների գծով արժեգրկումից կորստի անկողմնակալ վկայություն, ապա կորստի գումարը չափվում է որպես ներդրման հաշվեկշռային արժեքի և համանման ֆինանսական ակտիվների ներկա շուկայական հատույցադրույթով գեղջված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի ներկա արժեքի միջև տարբերությունը:

Այս ներդրումների գծով արժեգրկումից կորուստները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում և ենթակա չեն հակադարձման:

(iii) Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Վաճառքի համար մատչելի ակտիվների գծով արժեգրկումից կորուստները ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված կուտակված վնասը փոխանցելով շահույթի կամ վնասի կազմ՝ որպես վերադասակարգման ճշգրտում: Կուտակված վնասը, որը այլ համապարփակ եկամտից վերադասակարգվում է շահույթի կամ վնասի կազմ, հանդիսանում է ձեռքբերման արժեքի՝ հանած մայր գումարի մարումները ու ամորտիզացիան, և ընթացիկ իրական արժեքի՝ հանած նախկինում շահույթի կամ վնասի կազմում ճանաչված արժեգրկումից կորուստները, միջև տարբերությունը: Ժամանակի արժեքին վերագրելի արժեգրկման գծով պահուստի փոփոխություններն արտացոլվում են որպես տոկոսային եկամտի բաղադրիչ:

Եթե հետագա ժամանակաշրջանում արժեգրկված վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեքի իրական արժեքն աճում է, և այդ աճը հնարավոր է անկողմնակալորեն կապել շահույթի կամ վնասի կազմում արժեգրկումից կորստի ճանաչումից հետո տեղի ունեցած իրադարձությանը, ապա արժեգրկումից կորուստը հակադարձվում է, իսկ հակադարձված գումարը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Այնուհանդերձ, արժեգրկված վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեքի իրական արժեքի ցանկացած հետագա վերականգնումը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում:

(iv) Ոչ ֆինանսական ակտիվներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ այլ ոչ ֆինանսական ակտիվները, բացառությամբ հետաձգված հարկերի, գնահատվում են արժեզրկման հայտանիշ բացահայտելու նպատակով: Ոչ ֆինանսական ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է որպես նրանց իրական արժեքից հանած վաճառքի ծախսերը և օգտագործման արժեքից առավելագույնը: Օգտագործման արժեքը գնահատելիս դրամական միջոցների գնահատված ապագա հոսքերը գեղջվում են իրենց ներկա արժեքով՝ օգտագործելով մինչև հարկումը գեղջման այն դրույքը, որն արտացոլում է ժամանակի մեջ դրամի արժեքի շուկայի ներկա գնահատականը և ակտիվին բնորոշ ռիսկերը: Այլ ակտիվներից առաջացող դրամական միջոցների ներհոսքից մեծապես անկախ և դրամական միջոցների ներհոսք չառաջացնող ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է այն դրամաստեղծ միավորի համար, որին պատկանում է տվյալ ակտիվը: Արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է, երբ ակտիվի կամ նրա դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է նրա փոխհատուցվող գումարը:

Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում և հակադարձվում է միայն այն դեպքում, եթե փոխվել են փոխհատուցվող գումարը որոշելու համար օգտագործվող գնահատումները: Արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է միայն այն չափով, որ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը չգերազանցի այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլինի՝ առանց համապատասխան մաշվածության և ամորտիզացիայի, եթե արժեզրկումից կորուստ ճանաչված չլիներ:

(ը) Պահուստներ

Պահուստը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում է, երբ Բանկը որպես անցյալ դեպքերի արդյունք ունի իրավական կամ կառուցողական պարտականություն, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Եթե ազդեցությունն էական է, պահուստները որոշվում են գեղջելով ակնկալվող դրամական հոսքերը՝ օգտագործելով գեղջման մինչև հարկումը գործող այն դրույքը, որն արտացոլում է ժամանակի մեջ դրամի արժեքի շուկայի ներկա գնահատականը և, կիրառելիության դեպքում՝ պարտավորությանը բնորոշ ռիսկերը:

(թ) Վարկային պարտավորվածություններ

Բնականոն գործունեության ընթացքում Բանկը հանձն է առնում վարկային պարտավորվածություններ, որոնք ներառում են վարկավորման չօգտագործված պարտավորվածությունները, ակրեդիտիվները և երաշխիքները:

Ֆինանսական երաշխիքներն իրենցից ներկայացնում են պայմանագրեր, որոնք պարտավորեցնում են Բանկին կատարել որոշակի վճարումներ, որոնք կփոխհատուցեն երաշխիքի սեփականատիրոջ այն վնասները, որոնք նա կկրեր, եթե առանձին պարտատերն ի վիճակի չլիներ կատարել վճարումները պարտքային գործիքի պայմաններով նախատեսված ժամկետներում:

Ֆինանսական երաշխիքի գծով պարտավորությունն ի սկզբանե ճանաչվում է իրական արժեքով, հաշվի չառնելով գործարքի հետ կապված ծախսումները, և հետագայում չափվում է երկու մեծություններից առավելագույնով՝ ի սկզբանե ճանաչված գումարը՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան կամ երաշխիքի գծով կորուստների պահուստը: Ֆինանսական երաշխիքների գծով կորուստների պահուստը և վարկային այլ պարտավորվածությունները ճանաչվում են, երբ գոյություն ունի վնաս կրելու հավանականություն, և այդ վնասը հնարավոր է արժանահավատորեն չափել:

Ֆինանսական երաշխիքի գծով պարտավորությունները և վարկային այլ պարտավորվածությունների գծով պահուստները ներառվում են այլ պարտավորությունների կազմում:

Վարկային պարտավորվածությունները չեն ճանաչվում, բացառությամբ հետևյալ պարտավորվածությունների.

- վարկային պարտավորվածություններ, որոնք Բանկը նախատեսում է որպես ֆինանսական պարտավորություններ իրական արժեքով չափվող՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով,
- եթե Բանկն ունի իր վարկային պարտավորվածություններից առաջացող ակտիվների՝ դրանց առաջացումից կարճ ժամանակ անց վաճառելու նախկին պրակտիկա, ապա նույն դատում գտնվող բոլոր վարկային պարտավորվածությունները դիտվում են որպես ածանցյալ գործիքներ,
- վարկային պարտավորվածություններ, որոնք կարող են մարվել զուտ հիմունքով՝ դրամական միջոցներով կամ մեկ այլ ֆինանսական գործիք մատակարարելով կամ թողարկելով,
- շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով վարկ տրամադրելու պարտավորվածություններ:

(ժ) Բաժնետիրական կապիտալ

(i) Սովորական բաժնետոմսեր

Սովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես սեփական կապիտալ: Սովորական բաժնետոմսերի և բաժնետոմսերի օպցիոնների թողարկմանն ուղղակիորեն վերագրելի լրացուցիչ ծախսերը ճանաչվում են որպես սեփական կապիտալի նվազեցում՝ առանց հարկային հետևանքների:

(ii) Էմիսիոն եկամուտ

Թողարկված բաժնետոմսերի անվանական արժեքից ավել վճարվող ցանկացած գումար ճանաչվում է որպես էմիսիոն եկամուտ:

(iii) Շահաբաժիններ

Շահաբաժիններ հայտարարելու և վճարելու Բանկի կարողությունը կարգավորվում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ:

Սովորական բաժնետոմսերի շահաբաժիններն արտացոլվում են որպես չբաշխված շահույթի բաշխում այն ժամանակահատվածում, երբ հայտարարվում են:

(հ) Հարկում

Շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն մասի, որը վերաբերում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի հողվածներին կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում ճանաչված բաժնետերերի հետ իրականացված գործառնություններին, որի դեպքում շահութահարկը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը տարվա հարկվող շահույթի գծով ակնկալվող վճարման ենթակա հարկի գումարն է, որը հաշվարկվում է՝ կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, և նախորդ տարիների վճարման ենթակա հարկերի գծով կատարված ճշգրտումները:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները ճանաչվում են ֆինանսական հաշվետվությունների նպատակների համար օգտագործվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակների համար օգտագործվող գումարների ժամանակավոր տարբերությունների գծով: Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ չեն ճանաչվում ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական ճանաչման համար, որն ազդեցություն չունի հաշվապահական կամ հարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվների և պարտավորությունների չափումն արտացոլում է այն հարկային հետևանքները, որոնք կարող են առաջանալ, եթե Բանկը կիրառի այն մոտեցումը, որով ակնկալում է վերականգնել կամ մարել իր ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները չափվում են կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջիններս հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքների դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

Հետաձգված հարկային ակտիվները ճանաչվում են միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ առկա կլինի ապագա հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները, չօգտագործված հարկային վնասները և արտոնությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները նվազեցվում են այնքանով, որքանով առկա կլինի հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող են օգտագործվել ժամանակավոր հարկային տարբերությունները:

(1) Եկամտի և ծախսի ճանաչում

Տոկոսային եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Վարկերի տրամադրման, սպասարկման և այլ վճարները, որոնք գործարքի հետ կապված ծախսերի հետ միասին դիտարկվում են որպես վարկի ընդհանուր շահութաբերության անբաժան մաս, հետաձգվում են և ամորտիզացվում են տոկոսային եկամտի կազմում ֆինանսական գործիքի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Այլ վճարները, միջնորդավճարների գծով եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ համապատասխան ծառայությունը տրամադրելիս:

Գործառնական վարձակալության գծով կատարած վճարները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում գծային մեթոդով՝ վարձակալության ժամկետի ընթացքում: Վարձակալության գծով ստացված խրախուսող պայմանները ճանաչվում են որպես վարձակալության գծով ընդհանուր ծախսի անբաժան մաս վարձակալության ժամկետի ընթացքում:

(Խ) Վարձակալություն

Գործառնական վարձակալություն՝ Բանկը որպես վարձակալ

Ակտիվի վարձակալությունը, որի դեպքում սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվում են վարձատուի մոտ, դասակարգվում է որպես գործառնական վարձակալություն: Գործառնական վարձակալության գծով վարձավճարները ճանաչվում են որպես ծախս գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում և ներառվում են գործառնական ծախսերում:

(ծ) Դեռևս չկիրառվող նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Մի շարք նոր ստանդարտներ, ստանդարտների փոփոխություններ և մեկնաբանություններ չէին գործում 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և չեն կիրառվել այս ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս: Այդ ստանդարտներից և փոփոխություններից ստորև ներկայացվածները հնարավոր է, որ ազդեցություն կունենան Բանկի ֆինանսական վիճակի և գործունեության վրա: Բանկը մտադիր է կիրառել այդ ստանդարտները և դրանց փոփոխությունները, երբ վերջիններս մտնեն ուժի մեջ:

Նոր կամ փոփոխված ստանդարտ	Պահանջների ամփոփ նկարագիր	Հնարավոր ազդեցությունը ֆինանսական հաշվետվությունների վրա
ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ»	2014թ. հունիսին հրապարակված ՖՀՄՍ 9-ը փոխարինում է ՀՀՄՍ 39 «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչում և չափում» ստանդարտի գործող ուղեցույցները: ՖՀՄՍ 9-ը պարունակում է վերանայված ուղեցույցներ ֆինանսական գործիքների դասակարգման և չափման համար, ներառյալ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման հաշվարկի համար կիրառվող նոր սպասվող վնասի մոդելը, և հեջի ընդհանուր հաշվառմանը վերաբերող նոր պահանջները: Այն ներառում է նաև ՀՀՄՍ 39-ով սահմանված ֆինանսական գործիքների ճանաչման և ապահանջման ուղեցույցները: ՖՀՄՍ 9-ը կգործի 2018թ. հունվարի 1-ին և հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար և կարող է կիրառվել ժամանակից շուտ:	Բանկը գնահատում է ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման հնարավոր ազդեցությունը իր ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:
ՖՀՄՍ 16 «Վարձակալություն»	ՖՀՄՍ 16-ը փոխարինում է ՀՀՄՍ 17 «Վարձակալություն», ՖՀՄՍԿ մեկնաբանություն 4 «Համաձայնություններում վարձակալության առկայության որոշում», ՄՄԿ մեկնաբանություն 15 «Գործառնական վարձակալություն. խրախուսող պայմաններ», ՄՄԿ մեկնաբանություն 27 «Վարձակալության իրավական ձև ներառող գործարքների բովանդակության գնահատումը» սահմանված վարձակալության հաշվառման ուղեցույցները: Այս ստանդարտով այլևս չի կիրառվում հաշվառման կրկնակի մոդելը վարձակալների համար, որով տարանջատվում են հաշվեկշռային ֆինանսական վարձակալությունը և արտահաշվեկշռային գործառնական վարձակալությունը: Փոխարենը կիրառվում է մեկ՝ հաշվեկշռային հաշվառման մոդել, որը նման է ներակայիս ֆինանսական վարձակալության հաշվառմանը: Վարձատուների համար հաշվառման ներկայիս մոտեցումը չի փոփոխվում, նրանք շարունակում են դասակարգել վարձակալությունը ֆինանսական և գործառնական դասերի: ՖՀՄՍ 16-ը կգործի 2019թ. հունվարի 1-ին և հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար և կարող է կիրառվել ժամանակից շուտ՝ նաև ՖՀՄՍ 15 «Հաճախորդների հետ պայմանագրերի գծով հասույթ» ստանդարտը կիրառելու պայմանով:	Բանկը գնահատում է ՖՀՄՍ 16-ի կիրառման հնարավոր ազդեցությունը իր ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

4 Ձուտ տոկոսային եկամուտ

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
Տոկոսային եկամուտ		
Հաճախորդներին տրված վարկեր	2,328,612	2,435,638
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	440,691	446,084
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	385,487	361,515
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	-	1,440
Այլ	14,585	1,120
	3,169,375	3,245,797
Տոկոսային ծախս		
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	1,773,000	1,656,496
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	352,198	37,870
Այլ ներգրավված միջոցներ	207,498	326,898
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	185,080	286,404
Ստորադաս փոխառություն մայր կազմակերպությունից	151,300	-
Այլ	18,126	9,973
	2,687,202	2,317,641
Ձուտ տոկոսային եկամուտ	482,173	928,156

5 Միջնորդավճարների գծով եկամուտ

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
Հաշիվների սպասարկում	27,067	24,985
Վարկային քարտերի սպասարկման ծառայություններ	26,505	21,903
Կանխիկի մուտքագրման և ելքագրման գործառնություններ	21,414	22,449
Դրամական փոխանցումներ	16,970	15,961
Պահառուական ծառայություններ	4,200	3,325
Այլ	4,891	3,093
	101,047	91,716

6 Միջնորդավճարների գծով ծախս

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
Պլաստիկ քարտերի սպասարկման ծառայություններ	35,874	31,787
Դրամական փոխանցումներ	8,054	5,676
Հարցումներ	3,209	4,795
Այլ	4,808	6,149
	51,945	48,407

7 Ձուտ օգուտ արտարժույթային գործառնություններից

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
Օգուտ/(վնաս) սփոթ գործարքներից	59,303	(109,166)
Օգուտ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների վերագնահատումից	8,816	594,334
	68,119	485,168

8 Ձուտ այլ գործառնական ծախսեր

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
Ստացված տույժեր և տուգանքներ	36,028	18,805
Վճարումներ Ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամին	(54,386)	(45,905)
Վճարված տույժեր և տուգանքներ	(17,453)	(10,033)
Վճարումներ ֆինանսական համակարգի հաշտարարին	(5,308)	(4,288)
Ձուտ վնաս բռնագանձված գույքի օտարումից	(46,679)	(14,049)
Այլ ծախսեր	(18,433)	(16,098)
	(106,231)	(71,568)

9 Արժեզրկումից կորուստներ

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
Հաճախորդներին տրված վարկեր	1,344,613	1,289,694
(Այլ ակտիվների վերականգնում)/վնաս այլ ակտիվներից	(9,098)	16,125
	1,335,515	1,305,819

Արժեզրկումից կորուստները ներկայացված են ծանոթագրություններ 15-ում և 17-ում:

10 Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
Իրավաբանական ծառայություններ	114,837	58,375
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	94,326	89,422
Գովազդ և շուկայավարում	54,960	68,585
Համակարգչային ծրագրերի սպասարկում	46,314	44,511
Վերանորոգման և պահպանման ծախսեր	42,741	39,799
Ապահովագրություն	35,009	33,371
Հարկեր, բացառությամբ շահութահարկի	34,301	32,239
Անվտանգության ծառայություն	32,685	29,124
Մասնագիտական ծառայություններ	24,986	22,797
Կապի և տեղեկատվական ծառայություններ	19,459	19,785
Ավտոմեքենաների սպասարկման ծախսեր	14,957	17,102
Գործառնական վարձակալության գծով ծախս	13,252	13,252
Գրասենյակային ծախսեր	9,466	9,177
Անդամակցության ծախսեր	7,536	7,560
Վերապատրաստման գծով ծախսեր	2,820	7,196
Գործուղման ծախսեր	2,630	8,758
Այլ	28,620	17,742
	578,899	518,795

11 Շահութահարկի գծով ծախս

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
Ընթացիկ հարկի գծով ծախս		
Ընթացիկ տարվա շահութահարկ	-	-
Նախորդ տարիների շահութահարկի գումարի ճշգրտում	(7,324)	-
	(7,324)	-
Հետաձգված հարկի գծով ծախս		
Ժամանակավոր տարբերությունների առաջացման և հակադարձման	(18,423)	(15,367)
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	(25,747)	(15,367)

2015թ-ին ընթացիկ և հետաձգված հարկերի գծով կիրառելի հարկային դրույքը կազմում է 20% (2014թ-ին՝ 20%):

Գործող հարկային դրույքի համադրում

	2015թ. հազ. դրամ	%	2014թ. հազ. դրամ	%
Վնաս նախքան հարկումը	(2,125,125)		(1,091,120)	
Շահութահարկ՝ կիրառելի հարկային դրույքով	425,025	(20%)	218,224	(20%)
Զնվազեցվող ծախսեր	(91,755)	4%	(13,619)	1%
Ընթացիկ տարվա վնաս, որի համար հետաձգված հարկային ակտիվ չի ճանաչվել	(22,050)	1%	(219,972)	20%
Նախկինում ճանաչված հարկային վնասի ապաճանաչում	(118,131)	6%	-	-
Զճանաչված նվազեցվող ժամանակավոր տարբերություններ	(218,836)	10%	-	-
	(25,747)	1%	(15,367)	1%

(ա) Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ

Ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակներով օգտագործվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակներով օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերություններն առաջացնում են զուտ հետաձգված հարկային ակտիվ 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և զուտ հետաձգված հարկային պարտավորություն՝ 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Ստորև ներկայացված է ժամանակավոր տարբերությունների շարժը 2015թ. և 2014թ. ընթացքում:

2015թ. հազ. դրամ	Մնացորդը 2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ վնասում ճանաչված	Մնացորդը 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(867)	867	-	-
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	(28,972)	1	47,025	18,054
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	(18,670)	18,670	-	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր	(82,409)	82,409	-	-
Հիմնական միջոցներ	2,352	(2,352)	-	-
Այլ ակտիվներ	1,302	(1,302)	-	-
Հարկային վնասներ	118,131	(118,131)	-	-
Այլ պարտավորություններ	(1,415)	1,415	-	-
	(10,548)	(18,423)	47,025	18,054

2014թ. հազ. դրամ	Մնացորդը 2014թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ վնասում ճանաչված	Մնացորդը 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(1,373)	506	-	(867)
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	(60,316)	-	31,344	(28,972)
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	(9,940)	(8,730)	-	(18,670)
Հաճախորդներին տրված վարկեր	43,002	(125,411)	-	(82,409)
Հիմնական միջոցներ	1,504	848	-	2,352
Այլ ակտիվներ	987	315	-	1,302
Հարկային վնասներ	-	118,131	-	118,131
Այլ պարտավորություններ	(389)	(1,026)	-	(1,415)
	(26,525)	(15,367)	31,344	(10,548)

(բ) Զճանաչված հետաձգված հարկային ակտիվներ

Հետաձգված հարկային ակտիվներ չեն ճանաչվել հետևյալ հոդվածների գծով.

	31 դեկտեմբերի 2015թ. հազ. դրամ	31 դեկտեմբերի 2014թ. հազ. դրամ
Նվազեցվող ժամանակավոր տարբերություններ	218,836	-
Հարկային վնաս	360,153	219,972
	578,989	219,972

1,690,515 հազար դրամ և 110,250 հազար դրամ գումարով հարկային վնասները հաջորդ ժամանակաշրջան փոխանցելու իրավունքի ժամկետը լրանում է համապատասխանաբար 2019թ-ին և 2020թ-ին: Համաձայն գործող օրենսդրության նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գործողության ժամկետը սահմանափակ չէ: Հետաձգված հարկային ակտիվներ չեն ճանաչվել այս հոդվածների գծով, քանի որ անդորոշ է, թե արդյոք Բանկը կունենա ապագա հարկվող շահույթ, որի դիմաց կկարողանա իրացնել այդ հոդվածներից ստացված օգուտը:

(գ) Այլ համապարփակ վնասում ճանաչված շահութահարկ

Ստորև ներկայացված են այլ համապարփակ վնասի բաղադրիչներին վերաբերող հարկային հետևանքները 2015թ. և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

	2015թ.			2014թ.		
հազ. դրամ	Գումարը նախքան հարկումը	Հարկի գծով ծախս	Գումարը հարկումից հետո	Գումարը նախքան հարկումը	Հարկի գծով ծախս	Գումարը հարկումից հետո
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի գուտ փոփոխություն	(229,200)	45,840	(183,360)	(108,380)	21,676	(86,704)
Շահույթ կամ վնաս փոխանցված վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի գուտ փոփոխություն	(5,927)	1,185	(4,742)	(48,339)	9,668	(38,671)
Այլ համապարփակ վնաս	(235,127)	47,025	(188,102)	(156,719)	31,344	(125,375)

12 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
Կանխիկ	411,668	575,087
Նոստրո հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում՝ ներառյալ պարտադիր պահուստները	8,997,423	3,235,811
Նոստրո հաշիվներ այլ բանկերում		
- ՏՀԶԿ կազմի մեջ մտնող բանկեր	921,105	335,348
- Այլ օտարերկյա բանկեր	192,627	95,797
- 10 խոշորագույն հայկական բանկեր	1,901	2,027
- Փոքր և միջին չափի հայկական բանկեր	87	87
Ընդամենը նոստրո հաշիվներ այլ բանկերում	1,115,720	433,259
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունում	10,524,811	4,244,157
Հաշվեգրված տոկոսներ	12	16
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	10,524,823	4,244,173

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները արժեգրված կամ ժամկետանց չեն:

Նոստրո հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում

Նոստրո հաշիվներն իրենցից ներկայացնում են վճարահաշվարկային գործունեությանը վերաբերող ՀՀ ԿԲ-ում պահվող մնացորդներ, որոնք կարող են ելքագրվել տարեվերջին:

Բանկերը պարտավոր են ունենալ դեպոնացված դրամական միջոցներ (պարտադիր պահուստ) ՀՀ ԿԲ-ում՝ ՀՀ դրամով ներգրավված գումարների 2%-ի չափով և արտարժույթով ներգրավված գումարների 20%-ի չափով: Օրենսդրությամբ չի սահմանափակվում այդ միջոցների ելքագրումը, սակայն եթե Բանկը չի ապահովում ՀՀ դրամով ներգրավված գումարների գծով նվազագույն միջին ամսական գումարը և արտարժույթով ներգրավված գումարների գծով միջին երկշաբաթյա գումարը, ապա կարող են կիրառվել պատժամիջոցներ:

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ ԿԲ-ում պահվող նոստրո հաշիվներում ներառված էր 5,138,528 հազար դրամ գումարով պարտադիր պահուստը ՀՀ դրամով և արտարժույթով ներգրավված գումարների համար (2014թ-ին՝ 105,509 հազար դրամ՝ ՀՀ դրամով ներգրավված գումարների համար): 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ ԿԲ-ում պահվող արտարժույթով ներգրավված գումարների պարտադիր պահուստի դասակարգումը ներկայացված է ծանոթագրություն 14-ում:

Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների կենտրոնացում

Հաշվի չառնելով ՀՀ ԿԲ-ում պահվող մնացորդները՝ 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի պայմանագրային կողմ հանդիսացող մեկ բանկ (2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ մնաց պայմանագրային կողմ չկար), որի մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը: 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս մնացորդների ընդհանուր արժեքը կազմում է 825,323 հազար դրամ (31 դեկտեմբերի 2014թ.՝ զրո):

13 Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
Բանկի կողմից պահվող		
Պարտքային և ֆիքսված եկամտով այլ գործիքներ		
- ՀՀ կառավարության արժեթղթեր	4,056,428	-
- Միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների արժեթղթեր	48,845	49,727
	4,105,273	49,727
Բաժնային ներդրումներ		
- Կորպորատիվ բաժնետոմսեր	13,160	13,160
	4,118,433	62,887
Հետգնման պայմանագրերի դիմաց գրավադրված		
Պարտքային և ֆիքսված եկամտով այլ գործիքներ		
- ՀՀ կառավարության արժեթղթեր	-	3,118,896
	-	3,118,896

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներն արժեզրկված կամ ժամկետանց չեն:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների կազմում ներառված են հետևյալ չզննանշվող բաժնային արժեթղթերը.

Անվանումը	Գրանցման երկիրը	Հիմնական գործունեությունը	Վերահսկվող %		2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
			2015թ.	2014թ.		
Արժա	Հայաստանի Հանրապետություն	Վճարային համակարգ	1.25%	1.25%	12,143	12,143
ՍՎԻՖՏ	Բելգիա	Դրամական փոխանցումներ	0%	0%	1,017	1,017
					13,160	13,160

Որոշելի իրական արժեք չունեցող ներդրումներ

Սկզբնական արժեքով հաշվառվող վաճառքի համար մատչելի ներդրումները ներառում են չզննանշվող բաժնային արժեթղթերը դրամային փոխանցումների ոլորտում: Այս ներդրումների համար գործող շուկա գոյություն չունի, և վերջերս տեղի չեն ունեցել այնպիսի գործարքներ, որոնք կարող էին տրամադրել վկայություն դրանց ընթացիկ իրական արժեքի մասին: Ավելին, գեղչված դրամական միջոցների հոսքերի մեթոդի կիրառման արդյունքում ձևավորվում է իրական արժեքի լայն տիրույթ, ինչը պայմանավորված է այս ոլորտում դրամական միջոցների ապագա հոսքերի առկայության հետ կապված անորոշությամբ:

14 Պահանջներ բանկերի նկատմամբ

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
Արտարժույթով ներգրավված միջոցներին վերաբերող պարտադիր պահուստ ՀՀ ԿԲ-ում	-	6,455,766
ՀՀ ԿԲ-ում պլաստիկ քարտերով գործառնությունների համար դեպոզիտացված միջոց	142,500	142,500
Ածանցյալ գործիքներ (արժույթային սվոպ)	1,077	882
Վարկեր և ավանդներ		
- Փոքր և միջին չափի հայկական բանկեր	2,916,100	4,782,584
- 10 խոշորագույն հայկական բանկեր	1,455,518	4,488,394
- ՏՀԶԿ կազմի մեջ մտնող բանկեր	65,062	63,881
Ընդամենը վարկեր և ավանդներ	4,436,680	9,334,859
Ընդամենը պահանջներ բանկերի նկատմամբ	4,580,257	15,934,007

Բանկերի նկատմամբ պահանջներն արժեզրկված կամ ժամկետանց չեն:

Արտարժույթով ներգրավված միջոցներին վերաբերող պարտադիր պահուստ ՀՀ ԿԲ-ում

2014թ. դեկտեմբերին ՀՀ ԿԲ-ն վերանայել է արտարժույթով ներգրավված միջոցների պարտադիր պահուստավորման ընթացակարգը: 2014թ. դեկտեմբերի 18-ին ուժի մեջ մտած կանոնի համաձայն՝ խստացվել են արտարժույթով ներգրավված միջոցների պարտադիր պահուստավորման նկատմամբ պահանջները և անհրաժեշտ է պահել համապատասխան պահուստի գումարը ՀՀ ԿԲ-ի նուստրո հաշվում օրական կտրվածքով: Համապատասխանաբար, արտարժույթով ներգրավված միջոցների գծով պարտադիր պահուստը վերադասակարգվել է որպես պահանջներ բանկերի նկատմամբ 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

2015թ. հուլիսի 7-ից ՀՀ ԿԲ-ն կրկին ուժի մեջ է մտցրել միջինը երկշաբաթյա կտրվածքով պահուստավորման պահանջը: Համապատասխանաբար, արտարժույթով ներգրավված միջոցների գծով պարտադիր պահուստը վերադասակարգվել է որպես դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՏՀԶԿ կազմի մեջ մտնող բանկերի վարկերի և ավանդների կազմում ներառված է 65,062 հազար դրամ գումարը (31 դեկտեմբերի 2014թ.՝ 63,881 հազար դրամ), որն իրենից ներկայացնում է Europay International համակարգում անդամակցության դիմաց ստեղծված ավանդը HSBC Bank Plc-ում:

ՀՀ ԿԲ-ում պլաստիկ քարտերով գործառնությունների համար դեպոզիտացված միջոց

ՀՀ ԿԲ-ում պլաստիկ քարտերով գործառնությունների համար դեպոզիտացված միջոցն իրենից ներկայացնում է վարկային քարտերով գործառնությունների համար դեպոզիտացված միջոց, որը հաշվարկվում է ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված կանոնակարգերի համաձայն և որի ելքագրումը սահմանափակված է:

Բանկերի նկատմամբ պահանջների կենտրոնացում

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի պայմանագրային կողմ հանդիսացող երկու բանկ (31 դեկտեմբերի 2014թ.՝ ութ բանկ), որոնց մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը: 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս մնացորդների ընդհանուր արժեքը կազմում է 4,371,618 հազար դրամ (31 դեկտեմբերի 2014թ.՝ 15,870,127 հազար դրամ):

15 Հաճախորդներին տրված վարկեր

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
Առևտրային վարկեր		
Վարկեր խոշոր ընկերություններին	8,381,621	16,505,945
Վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին	1,419,034	1,586,621
Ընդամենն առևտրային վարկեր	9,800,655	18,092,566
Մանրածախ վարկեր		
Հիփոթեքային վարկեր	9,089,860	9,276,622
Անշարժ գույքի գրավով ապահովված սպառողական վարկեր	1,412,793	1,558,204
Փոքր բիզնես վարկեր	551,095	748,681
Ավտոմեքենայի ձեռքբերման վարկեր	469,982	680,899
Վարկային քարտեր	260,276	317,024
Աշխատավարձով ապահովված սպառողական վարկեր	210,037	295,841
Այլ	28,652	33,607
Ընդամենը մանրածախ վարկեր	12,022,695	12,910,878
Հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	21,823,350	31,003,444
Արժեզրկման գծով պահուստ	(3,868,400)	(2,568,811)
Հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր	17,954,950	28,434,633

Ստորև ներկայացված է արժեզրկման գծով պահուստի շարժն ըստ հաճախորդներին տրված վարկերի դասերի 2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար:

	Առևտրային վարկեր հազ. դրամ	Մանրածախ վարկեր հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
Մնացորդը տարեսկզբին	2,392,213	176,598	2,568,811
Զուտ ծախս	1,156,013	188,600	1,344,613
Դուրսգրումներ	-	(45,024)	(45,024)
Մնացորդը տարեվերջին	3,548,226	320,174	3,868,400

Ստորև ներկայացված է արժեզրկման գծով պահուստի շարժն ըստ հաճախորդներին տրված վարկերի դասերի 2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար:

	Առևտրային վարկեր հազ. դրամ	Մանրածախ վարկեր հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
Մնացորդը տարեսկզբին	1,163,664	178,804	1,342,468
Զուտ ծախս	1,246,274	43,420	1,289,694
Դուրսգրումներ	(17,725)	(45,626)	(63,351)
Մնացորդը տարեվերջին	2,392,213	176,598	2,568,811

(ա) Հաճախորդներին տրված վարկերի պորտֆելի որակական ցուցանիշներ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն հաճախորդներին տրված վարկերի պորտֆելի որակական ցուցանիշների վերաբերյալ 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	Համախառն վարկեր հազ. դրամ	Արժեզրկման պահուստ հազ. դրամ	Զուտ վարկեր հազ. դրամ	Համախառն վարկերի արժեզրկում %
Առևտրային վարկեր				
Վարկեր խոշոր ընկերություններին				
Արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկեր	3,036,666	(34,922)	3,001,744	1.2%
Արժեզրկված վարկեր				
- 90 օրից ավել, բայց 1 տարուց պակաս ժամկետանց	919,969	(200,830)	719,139	21.8%
- ավելի քան 1 տարի ժամկետանց	4,424,986	(3,218,779)	1,206,207	72.7%
Ընդամենն արժեզրկված վարկեր	5,344,955	(3,419,609)	1,925,346	64.0%
Ընդամենը վարկեր խոշոր ընկերություններին	8,381,621	(3,454,531)	4,927,090	41.2%
Վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին				
Արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկեր	980,480	(11,276)	969,204	1.2%
Արժեզրկված վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	74,133	(1,483)	72,650	2.0%
- 90 օրից ավել, բայց 1 տարուց պակաս ժամկետանց	139,078	(2,782)	136,296	2.0%
- ավելի քան 1 տարի ժամկետանց	225,343	(78,154)	147,189	34.7%
Ընդամենն արժեզրկված վարկեր	438,554	(82,419)	356,135	18.8%
Ընդամենը վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին	1,419,034	(93,695)	1,325,339	6.6%
Ընդամենն առևտրային վարկեր	9,800,655	(3,548,226)	6,252,429	36.2%
Մանրածախ վարկեր				
Հիփոթեքային վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	8,531,263	(17,063)	8,514,200	0.2%
- ոչ ժամկետանց, բայց արժեզրկված	186,414	(37,283)	149,131	20.0%
- մինչև 30 օր ժամկետանց	13,530	(5,412)	8,118	40.0%
- 31-90 օր ժամկետանց	142,495	(56,998)	85,497	40.0%
- 91-180 օր ժամկետանց	107,449	(42,980)	64,469	40.0%
- 181-270 օր ժամկետանց	11,443	(4,577)	6,866	40.0%
- ավելի քան 271 օր ժամկետանց	97,266	(38,906)	58,360	40.0%
Ընդամենը հիփոթեքային վարկեր	9,089,860	(203,219)	8,886,641	2.2%
Անշարժ գույքի գրավով ապահովված սպառողական վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	1,317,798	(2,636)	1,315,162	0.2%
- ոչ ժամկետանց, բայց արժեզրկված	5,496	(1,539)	3,957	28.0%
- մինչև 30 օր ժամկետանց	5,475	(3,066)	2,409	56.0%
- 31-90 օր ժամկետանց	29,238	(16,373)	12,865	56.0%
- 91-180 օր ժամկետանց	29,686	(16,624)	13,062	56.0%
- 181-270 օր ժամկետանց	3,893	(2,180)	1,713	56.0%
- ավելի քան 271 օր ժամկետանց	21,207	(11,876)	9,331	56.0%
Ընդամենն անշարժ գույքի գրավով ապահովված սպառողական վարկեր	1,412,793	(54,294)	1,358,499	3.8%

«Բիբլոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ
 2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա
 ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

	Համախառմ վարկեր հազ. դրամ	Արժեզրկման պահուստ հազ. դրամ	Զուտ վարկեր հազ. դրամ	Համախառմ վարկերի արժեզրկում %
Փոքր բիզնես վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	481,725	(963)	480,762	0.2%
- ոչ ժամկետանց, բայց արժեզրկված	3,024	(756)	2,268	25.0%
- մինչև 30 օր ժամկետանց	14,894	(7,447)	7,447	50.0%
- 31-90 օր ժամկետանց	4,062	(2,031)	2,031	50.0%
- 91-180 օր ժամկետանց	4,882	(2,441)	2,441	50.0%
- 181-270 օր ժամկետանց	7,354	(3,677)	3,677	50.0%
- ավելի քան 271 օր ժամկետանց	35,154	(17,577)	17,577	50.0%
Ընդամենը փոքր բիզնես վարկեր	551,095	(34,892)	516,203	6.3%
Ավտոմեքենայի ձեռքբերման վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	431,105	(862)	430,243	0.2%
- ոչ ժամկետանց, բայց արժեզրկված	2,046	(501)	1,545	24.5%
- մինչև 30 օր ժամկետանց	11,478	(5,624)	5,854	49.0%
- 31-90 օր ժամկետանց	6,871	(3,367)	3,504	49.0%
- 181-270 օր ժամկետանց	9,794	(4,799)	4,995	49.0%
- ավելի քան 271 օր ժամկետանց	8,688	(4,257)	4,431	49.0%
Ընդամենը ավտոմեքենայի ձեռքբերման վարկեր	469,982	(19,410)	450,572	4.1%
Վարկային քարտեր				
- ոչ ժամկետանց	253,144	(506)	252,638	0.2%
- ոչ ժամկետանց, բայց արժեզրկված	6,932	(3,327)	3,605	48.0%
- 181-270 օր ժամկետանց	200	(96)	104	48.0%
Ընդամենը վարկային քարտեր	260,276	(3,929)	256,347	1.5%
Աշխատավարձով ապահովված սպառողական վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	200,170	(400)	199,770	0.2%
- ոչ ժամկետանց, բայց արժեզրկված	2,944	(707)	2,237	24.0%
- մինչև 30 օր ժամկետանց	1,952	(937)	1,015	48.0%
- 31-90 օր ժամկետանց	1,045	(502)	543	48.0%
- 91-180 օր ժամկետանց	3,398	(1,631)	1,767	48.0%
- 181-270 օր ժամկետանց	528	(253)	275	48.0%
Ընդամենը աշխատավարձով ապահովված սպառողական վարկեր	210,037	(4,430)	205,607	2.1%
Այլ մանրածախ վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	28,652	-	28,652	0.0%
Ընդամենը այլ մանրածախ վարկեր	28,652	-	28,652	0.0%
Ընդամենը մանրածախ վարկեր	12,022,695	(320,174)	11,702,521	2.7%
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր	21,823,350	(3,868,400)	17,954,950	17.7%

«Բիբլոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ
2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա
ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն հաճախորդներին տրված վարկերի պորտֆելի որակական ցուցանիշների վերաբերյալ 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	Համախառն վարկեր հազ. դրամ	Արժեզրկման պահուստ հազ. դրամ	Զուտ վարկեր հազ. դրամ	Համախառն վարկերի արժեզրկում %
Առևտրային վարկեր				
Վարկեր խոշոր ընկերություններին				
Կանխիկի գրավով ապահովված վարկեր	3,087,305	-	3,087,305	-
Արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկեր	6,561,264	(75,454)	6,485,810	1.2%
Արժեզրկված վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	782,946	(15,659)	767,287	2.0%
- 90 օրից ավել, բայց 1 տարուց պակաս ժամկետանց	949,628	(322,874)	626,754	34.0%
- ավելի քան 1 տարի ժամկետանց	5,124,802	(1,937,644)	3,187,158	37.8%
Ընդամենն արժեզրկված վարկեր	6,857,376	(2,276,177)	4,581,199	33.2%
Ընդամենը վարկեր խոշոր ընկերություններին	16,505,945	(2,351,631)	14,154,314	14.2%
Վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին				
Արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկեր	1,356,185	(15,598)	1,340,587	1.2%
Արժեզրկված վարկեր				
- 90 օրից ավել, բայց 1 տարուց պակաս ժամկետանց	45,193	(903)	44,290	2.0%
- ավելի քան 1 տարի ժամկետանց	185,243	(24,081)	161,162	13.0%
Ընդամենն արժեզրկված վարկեր	230,436	(24,984)	205,452	10.8%
Ընդամենը վարկեր փոքր և միջին չափի ընկերություններին	1,586,621	(40,582)	1,546,039	2.6%
Ընդամենն առևտրային վարկեր	18,092,566	(2,392,213)	15,700,353	13.2%
Մանրածախ վարկեր				
Հիփոթեքային վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	9,091,109	(18,182)	9,072,927	0.2%
- ոչ ժամկետանց, բայց արժեզրկված	8,999	(1,800)	7,199	20.0%
- մինչև 30 օր ժամկետանց	55,968	(22,387)	33,581	40.0%
- 31-90 օր ժամկետանց	87,375	(34,950)	52,425	40.0%
- 91-180 օր ժամկետանց	14,810	(5,924)	8,886	40.0%
- 181-270 օր ժամկետանց	18,361	(7,344)	11,017	40.0%
Ընդամենը հիփոթեքային վարկեր	9,276,622	(90,587)	9,186,035	1.0%
Անշարժ գույքի գրավով ապահովված սպառողական վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	1,502,102	(3,004)	1,499,098	0.2%
- ոչ ժամկետանց, բայց արժեզրկված	9,481	(2,655)	6,826	28.0%
- մինչև 30 օր ժամկետանց	8,191	(4,587)	3,604	56.0%
- 31-90 օր ժամկետանց	12,836	(7,188)	5,648	56.0%
- 91-180 օր ժամկետանց	9,721	(5,444)	4,277	56.0%
- 181-270 օր ժամկետանց	6,612	(3,703)	2,909	56.0%
- ավելի քան 271 օր ժամկետանց	9,261	(5,186)	4,075	56.0%
Ընդամենն անշարժ գույքի գրավով ապահովված սպառողական վարկեր	1,558,204	(31,767)	1,526,437	2.0%
Փոքր բիզնես վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	702,792	(1,406)	701,386	0.2%
- ոչ ժամկետանց, բայց արժեզրկված	13,941	(3,485)	10,456	25.0%
- մինչև 30 օր ժամկետանց	11,488	(5,744)	5,744	50.0%
- 31-90 օր ժամկետանց	13,229	(6,615)	6,614	50.0%
- 91-180 օր ժամկետանց	7,231	(3,615)	3,616	50.0%
Ընդամենը փոքր բիզնես վարկեր	748,681	(20,865)	727,816	2.8%

«Բիբլոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ
2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա
ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

	Համախառն վարկեր հազ. դրամ	Արժեզրկման պահուստ հազ. դրամ	Զուտ վարկեր հազ. դրամ	Համախառն վարկերի արժեզրկում %
Ավտոմեքենայի ձեռքբերման վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	644,516	(1,289)	643,227	0.2%
- ոչ ժամկետանց, բայց արժեզրկված	3,334	(817)	2,517	24.5%
- մինչև 30 օր ժամկետանց	8,775	(4,300)	4,475	49.0%
- 31-90 օր ժամկետանց	13,970	(6,845)	7,125	49.0%
- 181-270 օր ժամկետանց	6,736	(3,301)	3,435	49.0%
- ավելի քան 271 օր ժամկետանց	3,568	(1,748)	1,820	49.0%
Ընդամենն ավտոմեքենայի ձեռքբերման վարկեր	680,899	(18,300)	662,599	2.7%
Վարկային քարտեր				
- ոչ ժամկետանց	300,157	(600)	299,557	0.2%
- ոչ ժամկետանց, բայց արժեզրկված	16,867	(8,096)	8,771	48.0%
Ընդամենն վարկային քարտեր	317,024	(8,696)	308,328	2.7%
Աշխատավարձով ապահովված սպառողական վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	283,726	(567)	283,159	0.2%
- մինչև 30 օր ժամկետանց	5,014	(2,407)	2,607	48.0%
- 31-90 օր ժամկետանց	3,464	(1,663)	1,801	48.0%
- 91-180 օր ժամկետանց	2,673	(1,283)	1,390	48.0%
- 181-270 օր ժամկետանց	964	(463)	501	48.0%
Ընդամենն աշխատավարձով ապահովված սպառողական վարկեր	295,841	(6,383)	289,458	2.2%
Այլ մանրածախ վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	33,607	-	33,607	-
Ընդամենն այլ մանրածախ վարկեր	33,607	-	33,607	-
Ընդամենն մանրածախ վարկեր	12,910,878	(176,598)	12,734,280	1.4%
Ընդամենն հաճախորդներին տրված վարկեր	31,003,444	(2,568,811)	28,434,633	8.3%

**(ա) Վարկերի արժեզրկման գնահատման համար կիրառված հիմնական
ենթադրություններ և դատողություններ**

(i) Առևտրային վարկեր

Առևտրային վարկերի արժեզրկման գծով պահուստը գնահատելիս Բանկը հիմնվում է արժեզրկման առանձին հայտանիշ ունեցող վարկերի գծով դրամական միջոցների ապագա հոսքերի վերլուծության և արժեզրկման հայտանիշ չունեցող վարկերի գծով վնաս կրելու իր նախկին փորձի վրա:

Առևտրային վարկերի գծով արժեզրկման պահուստը որոշելիս՝ ղեկավարությունն առաջնորդվում է հետևյալ հիմնական ենթադրություններով.

- Բանկը չի ձևավորում հավաքական պահուստ չարժեզրկված կանխիկով ապահովված վարկերի գծով և ձևավորում է 1.2% չափով հավաքական պահուստ այլ առևտրային չարժեզրկված վարկերի գծով՝ հաշվի առնելով տնտեսական միջավայրը և շուկայում վնաս կրելու փորձը:
- արժեզրկված վարկերի հետ կապված կիրառվում է մինչև 50% չափով գեղչ սկզբնապես գնահատված արժեքի գծով, եթե վաճառվում են գրավադրված ակտիվները, և գրավի իրացումից մուտքերի ստացումը հետաձգվում է 2-ից 48 ամսով:

Այս գնահատումների փոփոխությունները կարող են ազդեցություն ունենալ վարկերի արժեզրկման գծով պահուստի վրա: Եթե, օրինակ, դրամական միջոցների գնահատված հոսքերի գույքը ներկա արժեքը փոփոխվի մեկ տոկոսով, ապա առևտրային վարկերի արժեզրկման գծով ընդհանուր պահուստի գումարը 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կնվազի/կաճի 62,524 հազար դրամով (31 դեկտեմբերի 2014թ.՝ կնվազի/կաճի 157,004 հազար դրամով):

Առևտրային վարկերի գծով արժեգրված պահուստը 320,645 հազար դրամ ավել կլիներ (31 դեկտեմբերի 2014թ.՝ 612,819 հազար դրամ), եթե գրավի շուկայական արժեքը 15% ցածր գնահատվեր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

2015թ. ընթացքում Բանկը վերանայել է 64,020 հազար դրամ գումարով (31 դեկտեմբերի 2014թ.՝ նման վարկեր չեն եղել) առևտրային վարկերի պայմանները, որոնք հակառակ դեպքում կդառնային ժամկետանց կամ արժեգրված: Պայմանների նման վերանայման նպատակն է կառավարել հաճախորդի հետ փոխհարաբերությունները և մեծացնել վարկերի մարման հնարավորությունները:

(ii) Մանրաձախ վարկեր

Մանրաձախ վարկերի գծով արժեգրվումը գնահատելիս Բանկը հիմնվում է վարկի յուրաքանչյուր տեսակի գծով վնաս կրելու իր նախկին պատմական և շուկայի փորձի վրա: Անհատներին տրված վարկերի գծով արժեգրվումից կորուստները որոշելիս ղեկավարության կողմից կիրառված հիմնական ենթադրությունները ներառում են վնասի հետևյալ դրույքները.

- Անհատներին տրված չարժեգրված վարկեր – մինչև 0.2%

Ժամկետանց և արժեգրված վարկերի հավաքագրման հետ կապված ծախսերը չեն գերազանցի.

- հիփոթեքային վարկեր – 40%,
- անշարժ գույքի գրավով ապահովված սպառողական վարկեր – 56%,
- փոքր բիզնես վարկեր – 50%,
- ավտոմեքենայի ձեռքբերման վարկեր – 49%,
- վարկային քարտեր և աշխատավարձով ապահովված սպառողական վարկեր – 48%.

Այս գնահատումների փոփոխությունները կարող են ազդեցություն ունենալ վարկերի արժեգրված գծով պահուստի վրա: Եթե, օրինակ, դրամական միջոցների գնահատված հոսքերի գույք ներկա արժեքը փոփոխվի երեք տոկոսով, ապա մանրաձախ վարկերի արժեգրված գծով ընդհանուր պահուստի գումարը 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կնվազի/կաճի 351,076 հազար դրամով (31 դեկտեմբերի 2014թ.՝ կնվազի/կաճի 382,028 հազար դրամով):

(բ) Գրավի վերադրություն

(i) Առևտրային վարկեր

Առևտրային վարկերը ենթակա են վարկային գնահատման և արժեգրված ստուգման անհատական հիմունքով: Իրավաբանական անձ հաճախորդի ընդհանուր վճարունակությունը վերջինիս տրամադրված վարկի պարտքային որակի կարևոր ցուցանիշ է: Այնուամենայնիվ, գրավն ապահովում է լրացուցիչ ապահովվածություն, և Բանկը որպես կանոն գրավ է պահանջում իրավաբանական անձանցից:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն առևտրային վարկերի համար ապահովություն ծառայող գրավի և ապահովության այլ միջոցների վերաբերյալ (առանց արժեզրկման)՝ ըստ գրավի տեսակների:

31 դեկտեմբերի 2015թ.	Հաճախորդներին տրված վարկեր, հաշվեկշռային արժեք	Գրավի իրական արժեք. հաշվետու ամսաթվի դրությամբ գնահատված գրավի համար	Գրավի իրական արժեք. վարկի տրամադրման ամսաթվի դրությամբ գնահատված գրավի համար
հազ. դրամ			
Արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկեր			
Բանկային հաշվի շրջանառություն	1,148,473	-	1,148,473
Անշարժ գույք	2,822,475	-	2,822,475
Ընդամենն արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկեր	3,970,948	-	3,970,948
Ժամկետանց կամ արժեզրկված վարկեր			
Անշարժ գույք	2,281,481	2,061,644	219,837
Ընդամենը ժամկետանց կամ արժեզրկված վարկեր	2,281,481	2,061,644	219,837
Ընդամենն առևտրային վարկեր	6,252,429	2,061,644	4,190,785

31 դեկտեմբերի 2014թ.	Հաճախորդներին տրված վարկեր, հաշվեկշռային արժեք	Գրավի իրական արժեք. հաշվետու ամսաթվի դրությամբ գնահատված գրավի համար	Գրավի իրական արժեք. վարկի տրամադրման ամսաթվի դրությամբ գնահատված գրավի համար
հազ. դրամ			
Արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկեր			
Բանկային հաշվի շրջանառություն	3,316,778	-	3,316,778
Ժամկետային ավանդ	3,087,305	3,087,305	-
Անշարժ գույք	4,509,619	-	4,509,619
Ընդամենն արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկեր	10,913,702	3,087,305	7,826,397
Ժամկետանց կամ արժեզրկված վարկեր			
Անշարժ գույք	4,786,651	4,676,971	109,680
Ընդամենը ժամկետանց կամ արժեզրկված վարկեր	4,786,651	4,676,971	109,680
Ընդամենն առևտրային վարկեր	15,700,353	7,764,276	7,936,077

Վերը ներկայացված աղյուսակները բացառում են լրացուցիչ գրավի անհրաժեշտությունը:

Մի քանի տեսակի գրավներով ապահովված վարկերի համար բացահայտվում է այն գրավը, որն առավել համապատասխանում է արժեզրկման գնահատմանը: Անհատներից, այդ թվում ՓՄՁ վարկառուների բաժնետերերից, ստացված հավաստումները չեն դիտարկվում արժեզրկման գնահատման նպատակների համար: Այդ իսկ պատճառով, նման վարկերը և մասնակիորեն ապահովված վարկերի չապահովված մասերը ներկայացվում են որպես առանց գրավի և ապահովության այլ միջոցների վարկեր:

Ոչ ժամկետանց և չարժեզրկված վարկերի վերադարձելիությունը հիմնականում կախված է վարկառուների վճարունակությունից, այլ ոչ գրավի արժեքից, և Բանկի համար պարտադիր չէ վերանայել գրավի գնահատումը յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

(ii) Մանրաձախ վարկեր

Հիփոթեքային վարկերը և անշարժ գույքով ապահովված սպառողական վարկերն ապահովված են վարկի առարկա անշարժ գույքով: Բանկի քաղաքականության համաձայն՝ հիփոթեքային վարկերը տրամադրվում են, երբ վարկ-գրավի արժեք հարաբերակցությունը գերազանցում է 70%-ը վարկի տրամադրման ամսաթվի դրությամբ: Փոքր բիզնես վարկերն ապահովված են անշարժ գույքով: Ավտոմեքենայի ձեռքբերման վարկերն ապահովված են վարկի առարկա հանդիսացող ավտոմեքենայով: Աշխատավարձով ապահովված սպառողական վարկերի և վարկային քարտերի համար ապահովվածությունն աշխատավարձն է:

(iii) Բռնագանձված գրավ

2015թ. ընթացքում Բանկը ձեռք է բերել 1,568,310 դրամ իրական արժեքով ակտիվներ՝ առևտրային վարկերի դիմաց ընդունված գրավի նկատմամբ սեփականության իրավունք ստանալու միջոցով (31 դեկտեմբերի 2014թ.՝ նման ակտիվներ չկային):

2015թ. ընթացքում Բանկը ձեռք է բերել 7,145 հազար դրամ իրական արժեքով անշարժ գույք՝ մանրաձախ վարկերի դիմաց ընդունված գրավի նկատմամբ սեփականության իրավունք ստանալու միջոցով (31 դեկտեմբերի 2014թ.՝ 62,796 հազար դրամ):

Բռնագանձված գրավի 463,176 հազար դրամ գումարով մասը վաճառվել է 2015թ. ընթացքում (31 դեկտեմբերի 2014թ.՝ 148,279 հազար դրամ):

Բանկի քաղաքականության համաձայն՝ նման ակտիվները պետք է վաճառվեն հնարավորինս սեղմ ժամկետներում:

(գ) Գրավադրված ակտիվներ

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 1,201,634 հազար դրամ ընդհանուր գումարով հաճախորդներին տրված վարկերը (31 դեկտեմբերի 2014թ.՝ 1,107,674 հազար դրամ) ծառայում են որպես գրավ բանկերի մնացորդների և ավանդների ու այլ ներգրավված միջոցների համար (ծանոթագրություններ 18 և 21):

(դ) Վարկային պորտֆելի աշխարհագրական և ըստ տնտեսության ճյուղերի վերլուծություն

Վարկերը տրամադրվել են հիմնականում Հայաստանի Հանրապետությունում գտնվող հաճախորդներին, որոնք իրենց գործունեությունն իրականացնում են տնտեսության հետևյալ ճյուղերում՝

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
Առևտուր	3,265,776	4,876,379
Գյուղատնտեսություն, անտառատնտեսություն, փայտամշակում	1,833,047	2,379,729
Արդյունաբերություն	1,806,886	2,535,465
Տրանսպորտ	1,663,834	1,790,352
Էլեկտրաէներգիա և գազ	1,161,823	6,442,671
Հանրային սնունդ և այլ ծառայություններ	69,289	67,970
Անհատներին տրված վարկեր	12,022,695	12,910,878
	21,823,350	31,003,444
Արժեզրկման գծով պահուստ	(3,868,400)	(2,568,811)
	17,954,950	28,434,633

(ե) Վարկային ռիսկին ենթարկվածություն

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի երեք վարկառու կամ կապակցված վարկառուների խմբեր (31 դեկտեմբերի 2014թ.՝ չոք), որոնց տրամադրված վարկերի գուտ մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը: 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս վարկերի հաշվեկշռային արժեքը կազմում է 2,607,166 հազար դրամ (31 դեկտեմբերի 2014թ.՝ 7,524,112 հազար դրամ):

(զ) Վարկերի ժամկետայնություն

Վարկային պորտֆելի ժամկետայնության վերլուծությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 25-ի (դ) կետում, որն արտացոլում է հաշվետու ամսաթվից մինչև վարկերի պայմանագրով նախատեսված մարման ժամկետն ընկած ժամանակահատվածը:

16 Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ

հազ. դրամ	Հոդ և շենքեր	Համակարգիչն. և համակարգչային սարքավորումն.	Գույք	Փոխադրա- միջոցն.	Վարձակալ. հիմնական միջոցների բաբելավումն.	Ոչ նյութական ակտիվներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք							
Մնացորդը 2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	945,079	312,582	258,623	53,700	22,769	164,852	1,757,605
Ավելացումներ	-	17,507	60,723	-	-	-	78,230
Օտարումներ	-	(34,392)	(5,076)	-	-	(895)	(40,363)
Մնացորդը 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	945,079	295,697	314,270	53,700	22,769	163,957	1,795,472
Մաշվածություն և ամորտիզացիա							
Մնացորդը 2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	(143,241)	(222,201)	(194,082)	(53,700)	(19,796)	(92,784)	(725,804)
Տարվա մաշվածություն և ամորտիզացիա	(19,948)	(37,883)	(31,727)	-	(2,130)	(2,638)	(94,326)
Օտարումներ	-	33,839	4,514	-	-	880	39,233
Մնացորդը 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	(163,189)	(226,245)	(221,295)	(53,700)	(21,926)	(94,542)	(780,897)
Հաշվեկշռային արժեք 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	781,890	69,452	92,975	-	843	69,415	1,014,575
Սկզբնական արժեք							
Մնացորդը 2014թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	942,142	283,802	252,531	53,700	21,193	163,228	1,716,596
Ավելացումներ	2,937	32,191	11,012	-	1,576	1,624	49,340
Օտարումներ	-	(3,411)	(4,920)	-	-	-	(8,331)
Մնացորդը 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	945,079	312,582	258,623	53,700	22,769	164,852	1,757,605
Մաշվածություն և ամորտիզացիա							
Մնացորդը 2014թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	(123,521)	(191,050)	(168,799)	(53,700)	(17,064)	(89,742)	(643,876)
Տարվա մաշվածություն և ամորտիզացիա	(19,720)	(33,802)	(30,126)	-	(2,732)	(3,042)	(89,422)
Օտարումներ	-	2,651	4,843	-	-	-	7,494
Մնացորդը 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	(143,241)	(222,201)	(194,082)	(53,700)	(19,796)	(92,784)	(725,804)
Հաշվեկշռային արժեք 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	801,838	90,381	64,541	-	2,973	72,068	1,031,801

2015թ. ընթացքում չեն եղել կապիտալացված փոխառության ծախսումներ, որոնք վերաբերում են հիմնական միջոցների ձեռքբերմանը կամ շինարարությանը (2014թ-ին նման ծախսումներ չկային):

17 Այլ ակտիվներ

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
Դրամական փոխանցումների և վերջնահաշվարկի համակարգերի գծով ստացվելիք գումարներ	2,584	8,456
Այլ ստացվելիք գումարներ	3,716	1,994
Ընդամենն այլ ֆինանսական ակտիվներ	6,300	10,450
Բռնագանձված ակտիվներ - հող և շենքեր	1,387,974	275,586
Այլ կանխավճարներ	46,234	47,892
Կանխավճարներ շահութահարկի գծով	63,756	51,205
Կանխավճարներ ոչ ընթացիկ ակտիվների ձեռքբերման գծով	152	53,500
Այլ	22,794	22,127
Ընդամենն այլ ոչ ֆինանսական ակտիվներ	1,520,910	450,310
Ընդամենն այլ ակտիվներ	1,527,210	460,760

2015թ. ընթացքում հավաքագրվել են 9,098 հազար դրամ գումարով արժեզրկված և դուրսգրված դեբիտորական պարտքերը (2014թ-ին՝ 16,125 հազար դրամ գումար դուրսգրում):

Ղեկավարությունը գտնում է, որ բռնագանձված ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը մոտավորապես հավասար է վերջիններիս իրական արժեքին՝ հանած վաճառքի կազմակերպման ծախսերը՝ 2015թ. և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

18 Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
Վարկեր և ժամկետային ավանդներ	662,507	5,139,204
Լոբո հաշիվներ	4	8
	662,511	5,139,212

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկում միջոցներ ունի տեղաբաշխված մեկ բանկ (31 դեկտեմբերի 2014թ.՝ մեկ բանկ), որի մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը: 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս մնացորդների ընդհանուր արժեքը կազմում է 662,507 հազար դրամ (31 դեկտեմբերի 2014թ.՝ 3,912,610 հազար դրամ):

19 Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
ՀՀ ԿԲ-ին վճարվելիք գումարներ	-	3,057,139

Բանկն իրականացնում է արժեթղթերի որպես փոխառություն տրամադրման և արժեթղթերի վաճառքի գործառնություններ արժեթղթերի հետգնման պայմանագրերի շրջանակներում և արժեթղթերի ձեռքբերման գործառնություններ՝ վերավաճառքի պայմանագրերի շրջանակներում:

Հետգնման պայմանագրերի շրջանակներում որպես փոխառություն տրամադրված կամ վաճառված արժեթղթերը փոխանցվում են երրորդ անձանց, և Բանկը փոխարենը ստանում է դրամական միջոցներ: Պայմանագրային կողմը կարող է վերագրավադնել կամ վերավաճառել այս ֆինանսական ակտիվները, եթե Բանկը կատարում է իր բոլոր պարտականությունները, սակայն պայմանագրային կողմը պարտավոր է վերադարձնել արժեթղթերը պայմանագրի գործողության ավարտին: Բանկը որոշել է, որ պահպանում է այս արժեթղթերի հետ կապված ըստ էության բոլոր ռիսկերը և հատույցները, այդ իսկ պատճառով, չի ապահովում դրանք: 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 3,118,896 հազար դրամ գումարով այս արժեթղթերը ներկայացվում են որպես «վաճառքի և հետգնման պայմանագրերի դիմաց գրավադրված» ծանոթագրություն 13-ում: Ստացված դրամական միջոցները ճանաչվում են որպես ֆինանսական ակտիվ, իսկ այդ գրավի ձեռքբերման գինը մարելու պարտականության գծով ճանաչվում է ֆինանսական պարտավորություն:

Այս գործառնություններն իրականացվում են ստանդարտ վարկավորմանը և արժեթղթերի որպես փոխառություն տրամադրմանը բնորոշ սովորական պայմաններով:

20 Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
Ընթացիկ հաշիվներ և ցպահանջ ավանդներ		
- Անհատներ	3,663,925	3,974,227
- Իրավաբանական անձինք	607,908	534,765
Ժամկետային ավանդներ		
- Անհատներ	22,247,750	23,967,980
- Իրավաբանական անձինք	2,052,417	5,360,616
	28,572,000	33,837,588

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի հաճախորդների ավանդների 60,905 հազար դրամ գումարով մնացորդները ծառայում են որպես գրավ Բանկի կողմից տրամադրված վարկերի և վարկային պարտավորվածությունների դիմաց (31 դեկտեմբերի 2014թ.՝ 68,396 հազար դրամ):

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի վեց հաճախորդ (31 դեկտեմբերի 2014թ.՝ հինգ հաճախորդ), որոնց միջոցների մնացորդները գերազանցում են Բանկի սեփական կապիտալի 10%-ը: 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս մնացորդները կազմում են 8,435,709 հազար դրամ (31 դեկտեմբերի 2014թ.՝ 10,496,131 հազար դրամ):

21 Այլ ներգրավված միջոցներ

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
Վարկ Միջազգային ֆինանսական կորպորացիայից (ՄՖԿ)	1,310,453	1,653,201
Վարկեր Ազգային հիփոթեքային ընկերությունից	1,090,976	955,760
Վարկ Նավթ Արտահանող Երկրների Կազմակերպության Միջազգային Զարգացման Հիմնադրամից	-	396,607
Վարկեր Վերակառուցման և Զարգացման Եվրոպական Բանկից (ՎԶԵԲ)	-	342,965
	2,401,429	3,348,533

Սահմանափակումների խախտում

Բանկը խախտել է ՄՖԿ-ի հետ կնքված վարկային պայմանագրի որոշ սահմանափակումների առավելագույն շեմերը: Այս ֆինանսական հաշվետվությունների ստորագրման ամսաթվի դրությամբ օրվա դրությամբ ղեկավարությունը չի ստացել պարտավորությունների խախտման գծով ներում/կասեցում, այդ իսկ պատճառով, այդ վարկերը դարձել են ցպահանջ 2015թ. և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Համապատասխանաբար, ՄՖԿ-ից ստացված 1,310,453 հազար դրամ գումարով վարկը դասակարգվել է որպես ցպահանջ և մինչև մեկ ամիս մարման ժամկետով տոկոսադրույքի ճեղքվածքի, իրացվելիության և մարման ժամկետայնության աղյուսակներում ծանոթագրություն 25-ում:

22 Ստորադաս փոխառություն մայր կազմակերպությունից

2015թ. ապրիլի 2-ին Բանկը ձեռք է բերել 5,000 հազար ԱՄՆ դոլար գումարով ստորադաս փոխառություն մայր կազմակերպությունից, որը փոխարկելի է Բանկի սովորական բաժնետոմսերի մեկ բաժնետոմսի անվանական արժեքով 10 տարվա ընթացքում՝ բաժնետիրոջ ընտրությամբ: Վարկն ունի պարտադիր և կամավոր փոխարկման հնարավորություններ, որոնք իրենցից ներկայացնում են համապատասխանաբար ֆորվարդներ և օպցիոններ: Դեկավարությունը գտնում է, որ երկու գործիքների իրական արժեքներն էական չեն փոխառության տրամադրման պահին և 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

23 Այլ պարտավորություններ

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
Աշխատավարձ և մնանատիպ վճարներ	49,132	58,360
Մատակարարներին վճարվելիք գումարներ	14,895	17,273
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	50,072	19,683
Ընդամենն այլ ֆինանսական պարտավորություններ	114,099	95,316
Այլ վճարվելիք հարկեր	90,608	38,880
Հետաձգված եկամուտ	3,754	4,667
Այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	7,751	7,961
Ընդամենն այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	102,113	51,508
Ընդամենն այլ պարտավորություններ	216,212	146,824

24 Բաժնետիրական կապիտալ և պահուստներ

(ա) Թողարկված կապիտալ և էմիսիոն եկամուտ

Հայտարարված, թողարկված և շրջանառության մեջ գտնվող բաժնետիրական կապիտալը բաղկացած է 81,251 սովորական բաժնետոմսից (31 դեկտեմբերի 2014թ.՝ 81,251): Բոլոր բաժնետոմսերի անվանական արժեքը կազմում է 100,000 դրամ: Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն ժամանակ առ ժամանակ ստանալ հայտարարված շահաբաժինները և քվեարկել Բանկի բաժնետերերի տարեկան և ընդհանուր ժողովներում՝ մեկ բաժնետոմս՝ մեկ ձայն սկզբունքով:

(բ) Պահուստների բնույթը և նպատակը

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների վերագնահատման պահուստ

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների վերագնահատման պահուստը ներառում է իրական արժեքի կուտակային գուտ փոփոխությունը՝ մինչև ակտիվների ապահովագրումը կամ արժեզրկումը:

(գ) Շահաբաժիններ

Վճարման ենթակա շահաբաժինները սահմանափակվում են ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված՝ Բանկի առավելագույն չբաշխված շահույթի չափով: ՀՀ օրենսդրության համաձայն՝ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ բաշխման ենթակա պահուստներ չկային (2014թ-ին նման պահուստներ չկային):

25 Ռիսկերի կառավարում

Ռիսկերի կառավարումն էական գործոն է բանկային ոլորտի համար և Բանկի գործառնությունների կարևոր տարր է: Հիմնական ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է Բանկը, շուկայական, վարկային և իրացվելիության ռիսկերն են:

(ա) Ռիսկերի կառավարման քաղաքականություն և ընթացակարգեր

Բանկի ռիսկերի կառավարման քաղաքականության նպատակն է բացահայտել, վերլուծել և կառավարել այն ռիսկերը, որոնց ենթարկվում է Բանկը, սահմանել ռիսկերի համապատասխան սահմանաչափեր և վերահսկման մեխանիզմներ, ինչպես նաև շարունակաբար վերահսկել ռիսկերի մակարդակները և դրանց համապատասխանությունը որոշված սահմանաչափերին: Ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը և ընթացակարգերը կանոնավոր կերպով վերանայվում են՝ շուկայական պայմանների, առաջարկվող պրոդուկտների ու ծառայությունների և ընդունված լավագույն մոտեցման փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով:

Տնօրենների խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարումը վերահսկող համակարգի պատշաճ աշխատանքի, հիմնական ռիսկերի կառավարման և ռիսկերի կառավարման քաղաքականության ու ընթացակարգերի վերանայման, ինչպես նաև խոշոր գործարքների հաստատման համար: Կառավարման հանձնաժողովը՝ Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման հանձնաժողովի (ԱՊԿՀ) աջակցությամբ պատասխանատու է ռիսկերի նվազեցմանն ուղղված միջոցառումների վերահսկման և իրականացման ու ռիսկերի համար սահմանված համապատասխան սահմանաչափերում Բանկի գործունեությունն ապահովելու համար:

(բ) Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ դրանից ստացվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերի տատանման ռիսկն է շուկայական գների փոփոխության արդյունքում:

Շուկայական ռիսկը ներառում է արտարժույթի, տոկոսադրույքի և այլ գնային ռիսկերը: Շուկայական ռիսկն առաջանում է պարտքային և բաժնային ֆինանսական գործիքների բաց դիրքերի գծով, որոնք ենթարկվում են շուկայի ընդհանուր և առանձին փոփոխություններին ու շուկայական գների և արտարժույթի փոխարժեքների փոփոխությունների ազդեցությանը:

Շուկայական ռիսկի կառավարման նպատակը ռիսկի այնպիսի կառավարումն ու վերահսկումն են, որոնք թույլ կտան պահպանել այս ռիսկին ենթարկվածության աստիճանն ընդունելի սահմաններում՝ միաժամանակ ապահովելով ռիսկի դիմաց եկամտաբերության օպտիմալացումը:

Շուկայական ռիսկի կառավարման համար պատասխանատվություն է կրում ԱՊԿՀ-ն: Շուկայական ռիսկի սահմանաչափերը հաստատվում են ԱՊԿՀ-ի կողմից:

Շուկայական ռիսկը Բանկը կառավարում է սահմանելով բաց դիրքի սահմանաչափեր ֆինանսական գործիքների, տոկոսադրույքի ժամկետայնության և արտարժույթային դիրքերի գծով, սահմանվում են նաև «վնասի դադարեցման» սահմանաչափեր, որոնք կանոնավոր կերպով վերանայվում և հաստատվում են ԱՊԿՀ-ի կողմից:

(i) Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ դրանից ստացվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերի տատանման ռիսկն է տոկոսադրույքների փոփոխության արդյունքում: Բանկը ենթարկվում է իր ֆինանսական վիճակի և դրամական միջոցների հոսքերի վրա գերակայող շուկայական տոկոսադրույքների տատանումների ազդեցությանը: Նման տատանումները կարող են ավելացնել տոկոսային մարժան, սակայն կարող են նաև նվազեցնել այն կամ հանգեցնել վնասների՝ տոկոսադրույքների անսպասելի փոփոխության դեպքում:

Տոկոսադրույքի ճնդրվածքի վերլուծություն

Տոկոսադրույքի ռիսկը հիմնականում կառավարվում է տոկոսադրույքների ճնդրվածքների մոնիտորինգի միջոցով: Ստորև ամփոփ կերպով ներկայացված է տոկոսադրույքների ճնդրվածքների վերլուծությունը հիմնական ֆինանսական գործիքների համար:

հազ. դրամ	Մինչև 3 ամիս	3-6 ամիս	6-12 ամիս	1-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Հաշվեկշռային արժեք
31 դեկտեմբերի 2015թ.						
Տոկոսակիր ակտիվներ						
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	1,113,970	-	-	-	-	1,113,970
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	42,275	850,596	48,065	3,164,337	-	4,105,273
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	3,887,876	483,742	-	-	-	4,371,618
Հաճախորդներին տրված վարկեր	1,062,234	863,507	1,466,014	8,547,741	6,015,454	17,954,950
	6,106,355	2,197,845	1,514,079	11,712,078	6,015,454	27,545,811
Տոկոսակիր պարտավորություններ						
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	31,362	17,711	28,467	584,967	-	662,507
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	11,554,701	6,544,610	8,209,132	1,242,665	-	27,551,108
Այլ ներգրավված միջոցներ	1,354,098	18,715	41,852	644,997	341,767	2,401,429
Ստորադաս փոխառություն մայր կազմակերպությունից	60,056	-	-	-	2,417,755	2,477,811
	13,000,217	6,581,036	8,279,451	2,472,629	2,759,522	33,092,855
Տոկոսադրույքի ճնդրվածք	(6,893,862)	(4,383,191)	(6,765,372)	9,239,449	3,255,932	(5,547,044)
հազ. դրամ	Մինչև 3 ամիս	3-6 ամիս	6-12 ամիս	1-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Հաշվեկշռային արժեք
31 դեկտեմբերի 2014թ.						
Տոկոսակիր ակտիվներ						
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	431,351	-	-	-	-	431,351
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	21,723	47,825	-	3,099,075	-	3,168,623
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	5,982,940	1,673,151	1,614,887	-	-	9,270,978
Հաճախորդներին տրված վարկեր	1,234,582	3,025,717	5,715,775	11,781,182	6,677,377	28,434,633
	7,670,596	4,746,693	7,330,662	14,880,257	6,677,377	41,305,585
Տոկոսակիր պարտավորություններ						
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	1,686,957	14,839	3,135,389	302,019	-	5,139,204
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարելիք գումարներ	3,057,139	-	-	-	-	3,057,139
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	11,272,525	4,933,491	9,661,626	7,209,422	-	33,077,064
Այլ ներգրավված միջոցներ	2,433,565	13,999	34,604	511,001	355,364	3,348,533
	18,450,186	4,962,329	12,831,619	8,022,442	355,364	44,621,940
Տոկոսադրույքի ճնդրվածք	(10,779,590)	(215,636)	(5,500,957)	6,857,815	6,322,013	(3,316,355)

Միջին արդյունավետ տոկոսադրույքներ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են Բանկի տոկոսակիր ակտիվների և պարտավորությունների միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները 2015թ. և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Այս տոկոսադրույքներն իրենցից ներկայացնում են մինչև այս ակտիվների և պարտավորությունների մարման ժամկետն ընկած ժամանակահատվածի մոտավոր եկամտաբերությունը:

	2015թ.			2014թ.		
	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %			Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %		
	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Այլ արտարժույթ	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Այլ արտարժույթ
Տոկոսակիր ակտիվներ						
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	13.9%	6.4%	-	14.0%	-	-
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	-	6.6%	-	-	6.1%	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր	14.1%	6.3%	4.4%	14.0%	7.4%	6.0%
Տոկոսակիր պարտավորություններ						
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	8.2%	-	-	19.1%	8.9%	-
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարելիք գումարներ	-	-	-	22.1%	-	-
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ						
- Ընթացիկ հաշիվներ և ցպահանջ ավանդներ	2.5%	1.5%	0.6%	4.3%	2.3%	0.4%
- Ժամկետային ավանդներ	13.2%	5.6%	2.9%	11.9%	6.1%	3.0%
Այլ ներգրավված միջոցներ	9.0%	6.2%	-	8.9%	6.4%	-
Ստորադաս փոխառություն մայր կազմակերպությունից	-	9.4%	-	-	-	-

Տոկոսադրույքի զգայունության վերլուծություն

Տոկոսադրույքի ճեղքվածքի վերլուծության վրա հիմնված տոկոսադրույքի կառավարումը լրացվում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների զգայունության մոնիտորինգով:

Ստորև ներկայացվում է տոկոսադրույքի փոփոխության (վերագնորոշման ռիսկ) նկատմամբ զուտ շահույթի կամ վնասի և սեփական կապիտալի (առանց հարկերի) զգայունության վերլուծությունը, որն իրականացվել է 100 բազիսային կետով (բկ) շահութաբերության կորերի գույքահեռ նվազման կամ աճի պարզեցված սցենարի և 2015թ. ու 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առկա տոկոսակիր ակտիվների և պարտավորությունների դիրքերի հիման վրա:

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
100 բկ գույքահեռ նվազում	71,199	64,916
100 բկ գույքահեռ աճ	(71,199)	(64,916)

Ստորև ներկայացվում է զուտ շահույթի կամ վնասի և սեփական կապիտալի զգալունության վերլուծությունը՝ պայմանավորված վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի փոփոխությամբ, որն իրականացվել է 2015թ. ու 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առկա տոկոսակիր ակտիվների և պարտավորությունների դիրքերի և 100 բազիսային կետով (բկ) (2014թ-ին՝ 218 բկ) շահութաբերության կորերի զուգահեռ նվազման կամ աճի պարզեցված սցենարի հիման վրա:

	2015թ.		2014թ.	
	Զուտ շահույթ կամ վնաս հազ. դրամ	Սեփական կապիտալ հազ. դրամ	Զուտ շահույթ կամ վնաս հազ. դրամ	Սեփական կապիտալ հազ. դրամ
100 բկ զուգահեռ նվազում (2014թ-ին՝ 218 բկ)	-	128,828	-	104,597
100 բկ զուգահեռ աճ (2014թ-ին՝ 218 բկ)	-	(128,828)	-	(104,597)

(ii) Արտարժույթի ռիսկ

Բանկն ունի մի շարք արտարժույթներով արտահայտված ակտիվներ և պարտավորություններ: Արտարժույթի ռիսկը ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ դրանից ստացվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերի տատանման ռիսկն է արտարժույթի փոխարժեքների փոփոխության արդյունքում: Բանկը չի հեջավորում իր ենթարկվածությունն արտարժույթի ռիսկին:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արժույթների 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	ՀՀ դրամ հազ. դրամ	ԱՄՆ դոլար հազ. դրամ	Եվրո հազ. դրամ	Այլ արտարժույթ հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
Ակտիվներ					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5,762,189	4,083,773	646,333	32,528	10,524,823
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	2,694,904	1,423,529	-	-	4,118,433
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	143,577	4,436,680	-	-	4,580,257
Հաճախորդներին տրված վարկեր	5,995,776	11,843,250	115,924	-	17,954,950
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	3,791	2,409	100	-	6,300
Ընդամենը	14,600,237	21,789,641	762,357	32,528	37,184,763
Պարտավորություններ					
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	662,511	-	-	-	662,511
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	4,838,189	22,994,548	716,188	23,075	28,572,000
Այլ ներգրավված միջոցներ	1,075,145	1,326,284	-	-	2,401,429
Ստորադաս փոխառություն մայր կազմակերպությունից	-	2,477,811	-	-	2,477,811
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	104,544	9,292	263	-	114,099
Ընդամենը	6,680,389	26,807,935	716,451	23,075	34,227,850
Զուտ դիրքը	7,919,848	(5,018,294)	45,906	9,453	2,956,913
Ռիսկերի կառավարման նպատակով պահվող ածանցյալ գործիքների ազդեցությունը	(1,667,861)	1,668,938	-	-	1,077
Զուտ դիրքը՝ ռիսկերի կառավարման նպատակով պահվող ածանցյալ գործիքների ազդեցությունից հետո	6,251,987	(3,349,356)	45,906	9,453	2,957,990

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արժույթների 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	ՀՀ դրամ հազ. դրամ	ԱՄՆ դոլար հազ. դրամ	Եվրո հազ. դրամ	Այլ արտարժույթ հազ. դրամ	Ընդամենը հազ. դրամ
Ակտիվներ					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	501,776	2,917,582	817,810	7,005	4,244,173
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	3,181,783	-	-	-	3,181,783
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	6,599,148	9,334,859	-	-	15,934,007
Հաճախորդներին տրված վարկեր	6,613,604	21,605,460	215,569	-	28,434,633
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	2,005	8,434	11	-	10,450
Ընդամենը	16,898,316	33,866,335	1,033,390	7,005	51,805,046
Պարտավորություններ					
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	1,226,598	3,912,614	-	-	5,139,212
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարելիք գումարներ	3,057,139	-	-	-	3,057,139
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	4,599,241	28,277,242	959,852	1,253	33,837,588
Այլ ներգրավված միջոցներ	934,991	2,413,542	-	-	3,348,533
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	93,145	1,502	669	-	95,316
Ընդամենը	9,911,114	34,604,900	960,521	1,253	45,477,788
Ջուտ դիրքը	6,987,202	(738,565)	72,869	5,752	6,327,258
Ռիսկերի կառավարման նպատակով պահվող ածանցյալ գործիքների ազդեցությունը	(141,609)	142,491	-	-	882
Ջուտ դիրքը՝ ռիսկերի կառավարման նպատակով պահվող ածանցյալ գործիքների ազդեցությունից հետո	6,845,593	(596,074)	72,869	5,752	6,328,140

2015թ. և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի արժեզրկումը հետևյալ արտարժույթների նկատմամբ կավելացներ (կնվազեցներ) սեփական կապիտալը և շահույթը կամ վնասը ստորև ներկայացված գումարների չափով: Այս վերլուծությունը հիմնված է արտարժույթների փոխարժեքների տատանումների վրա, որոնք Բանկը դիտարկում է որպես հնարավոր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում: Վերլուծությունը ենթադրում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես տոկոսադրույքները, կմնան անփոփոխ:

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
ԱՄՆ դոլարի փոխարժեքի 10% արժևորում դրամի նկատմամբ (201թ-ին՝ 19.1%)	(334,936)	(113,850)
Եվրոյի փոխարժեքի 10% արժևորում դրամի նկատմամբ (2014թ-ին՝ 20.71%)	4,591	15,091

2015թ. և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի արժևորումը վերոնշյալ արտարժույթների նկատմամբ կունենար գումարային առումով նույն, սակայն հակառակ ազդեցություն վերը նշված գումարների վրա՝ ելնելով այն ենթադրությունից, որ մյուս բոլոր փոփոխականները կմնան անփոփոխ:

(գ) Վարկային ռիսկ

Վարկային ռիսկը ֆինանսական վնաս կրելու ռիսկն է, երբ հաճախորդը կամ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմն ի վիճակի չի լինում կատարել իր պայմանագրային պարտականությունները Բանկի նկատմամբ: Բանկը մշակել է քաղաքականություն և ընթացակարգեր վարկային ռիսկը կառավարելու համար (թե՛ ճանաչված ֆինանսական ակտիվների և թե՛ չճանաչված պայմանագրային պարտավորվածությունների համար):

Իրավաբանական անձանց վարկերի դիմումները պատրաստվում և վերլուծվում են Կորպորատիվ բանկային ծառայությունների վարչության համապատասխան աշխատակիցների կողմից, որը պատասխանատու է Բանկի իրավաբանական անձանց տրված վարկերի պորտֆելի համար: Այս վարչության վարկային վերլուծաբանների կողմից պատրաստված հաշվետվությունները հիմնված են հաճախորդի գործունեության և գործունեության ֆինանսական արդյունքների կառուցվածքային վերլուծության վրա: Այնուհետև, վարկային դիմումը և հաշվետվությունն անցնում են անկախ ուսումնասիրություն Ռիսկերի կառավարման վարչության կողմից, որը տալիս է երկրորդ եզրակացությունը՝ ստուգելով համապատասխանությունը վարկային քաղաքականության պահանջներին: Կառավարման հանձնաժողովն ուսումնասիրում է վարկի դիմումը Կորպորատիվ բանկային ծառայությունների վարչության կողմից ներկայացված նյութերի հիման վրա: Նախքան Կառավարման հանձնաժողովի վերջնական հաստատումը, առանձին գործարքներն ուսումնասիրվում են նաև Իրավաբանական բաժնի կողմից՝ կախված ռիսկերի առանձնահատկություններից:

Բանկը շարունակաբար վերահսկում է առանձին վարկերի վիճակը և կանոնավոր կերպով վերազնահատում է իր հաճախորդների վճարունակությունը: Ուսումնասիրությունն իրականացվում է հաճախորդի ամենավերջին ֆինանսական հաշվետվությունների և վարկառուի կողմից տրամադրված կամ Բանկի կողմից այլ կերպ ձեռք բերված տեղեկատվության հիման վրա: Գրավի ներկա շուկայական արժեքը կանոնավոր կերպով գնահատվում է անկախ գնահատողի կամ Բանկի մասնագետների կողմից:

Անհատների վարկերի դիմումներն ուսումնասիրվում են Մանրածախ վարկերի հաստատման բաժնի, Մանրածախ վարկերի հաստատման կոմիտեի և Կառավարման հանձնաժողովի կողմից՝ ելնելով վավերացված սահմանաչափերից:

Բացի առանձին հաճախորդների վերլուծությունից, ողջ վարկային պորտֆելը գնահատվում է Ռիսկերի կառավարման բաժնի կողմից՝ վարկերի կենտրոնացման և շուկայական ռիսկերի տեսանկյունից:

Բանկի վարկային ռիսկի առավելագույն չափը որպես կանոն արտացոլվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքներում և չճանաչված պայմանագրային պարտավորվածություններում: Ակտիվների և պարտավորությունների հնարավոր հաշվանցումն էական ազդեցություն չունի պոտենցիալ վարկային ռիսկի նվազեցման վրա:

Ստորև ներկայացված է վարկային ռիսկին ֆինանսական ակտիվների ենթարկվածության առավելագույն չափը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
Ակտիվներ		
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	10,524,823	4,244,173
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	4,118,433	3,181,783
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	4,580,257	15,934,007
Հաճախորդներին տրված վարկեր	17,954,950	28,434,633
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	6,300	10,450
Վարկային ռիսկի ընդհանուր առավելագույն չափը	37,184,763	51,805,046

Սովորաբար գրավ չի պահանջվում արժեթղթերում կատարած ներդրումների և բանկերին տրված վարկերի դիմաց, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ արժեթղթերը պահվում են որպես հակադարձ հետգնման գործունեության մաս:

Հաճախորդներին տրված վարկերի գրավի և վերջիններիս գծով վարկային ռիսկի կենտրոնացվածության վերլուծությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 15-ում:

Չճանաչված պայմանագրային պարտավորվածությունների հետ կապված վարկային ռիսկին ենթարկվածության առավելագույն չափը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ներկայացված է ծանոթագրություն 27-ում:

Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված բացահայտումները ներառում են ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները, որոնք՝

- հաշվանցվում են Բանկի ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում կամ
- հանդիսանում են իրավաբանորեն ամրագրված հաշվանցման գլխավոր համաձայնագրի կամ նմանատիպ գործիքներին վերաբերող նմանատիպ պայմանագրերի առարկա՝ անկախ այն հանգամանքից, թե արդյոք այդ ֆինանսական գործիքները հաշվանցվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, թե ոչ:

Նմանատիպ պայմանագրերը ներառում են ածանցյալների քլիրինգային պայմանագրերը, հետգնման հիմնական պայմանագրերը և արժեթղթերի փոխառության հիմնական պայմանագրերը: Այնպիսի ֆինանսական գործիքները, ինչպիսիք են վարկերը և ավանդները, չեն բացահայտվում ստորև ներկայացվող աղյուսակներում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ հաշվանցվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

Բանկը ստանում և տրամադրում է գրավ շուկայում շրջանառվող արժեթղթերի տեսքով վաճառքի և հետգնման գործարքների, հակադարձ վաճառքի և հետգնման պայմանագրերի գծով:

Նման գրավի համար գործում են ոլորտում ընդունված ստանդարտ պայմանները: Սա նշանակում է, որ որպես գրավ ստացված/տրամադրված արժեթղթերը կարող են գրավադրվել կամ վաճառվել գործարքի գործողության ժամկետի ընթացքում, սակայն պետք է վերադարձվեն մինչև գործարքի ավարտը: Այս պայմանները յուրաքանչյուր պայմանագրային կողմին իրավունք են տալիս նաև դադարեցնել համապատասխան գործարքը՝ պայմանագրային կողմի կողմից գրավ տրամադրելու անկարողության պատճառով:

Վերը նշված պայմանագրերը չեն բավարարում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցման պայմանները: Պատճառն այն է, որ այս պայմանագրերը տալիս են ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավունք, որն իրագործելի է միայն Բանկի կամ պայմանագրային կողմերի կողմից պարտավորությունների չկատարման, անվճարունակ դառնալու կամ սնանկացման դեպքում: Բացի այդ, Բանկը և վերջինիս պայմանագրային կողմերը չունեն հաշվարկը գուտ հիմունքով իրականացնելու կամ միաժամանակ ակտիվն իրացնելու և պարտավորությունը մարելու մտադրություն:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են հաշվանցման ենթակա, իրավաբանորեն ամրագրված հաշվանցման հիմնական պայմանագրի կամ մմանատիպ պայմանագրերի առարկա հանդիսացող ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ

Ֆինանսական պարտավորությունների տեսակներ	Ճանաչված ֆինանսական պարտավոր- ության համախառն գումար	Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցված՝ Ֆինանսական պարտավորության համախառն գումար	Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված ֆինանսական պարտավորու- թյունների գուտ գումար	Սնանկացման դեպքում հաշվանցման ենթակա գումարներ	Ֆինանսական գործիքներ	Զուտ գումար
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	3,057,139	-	3,057,139	(3,057,139)		-
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	3,057,139	-	3,057,139	(3,057,139)		-

(դ) Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը ենթադրում է, որ Բանկը կունենա դժվարություններ ֆինանսական գործիքների հետ կապված պարտավորությունները կատարելիս, որոնք մարվում են դրամական միջոցների կամ մեկ այլ ֆինանսական ակտիվի միջոցով: Իրացվելիության ռիսկն առաջանում է ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության անհամապատասխանության դեպքում: Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության և տոկոսադրույքների համապատասխանությունը և/կամ վերահսկվող անհամապատասխանությունն իրացվելիության կառավարման էական գործոն է: Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ամբողջական համապատասխանությունը սովորական չէ ֆինանսական կազմակերպությունների համար՝ պայմանավորված իրականացվող գործարքների տարաբնույթությամբ և ժամկետների անորոշությամբ: Անհամապատասխանությունը հնարավորություն է տալիս բարձրացնել շահութաբերությունը, սակայն կարող է նաև մեծացնել վնաս կրելու ռիսկը:

Բանկի կողմից իրացվելիության ռիսկի կառավարման նպատակն է ցանկացած պահի ապահովել բոլոր անհրաժեշտ միջոցները՝ դրամական միջոցների հոսքերի հետ կապված պարտավորությունները մարելու համար: Բանկի իրացվելիության ռիսկի կառավարման քաղաքականությունն ուսումնասիրվում է հաստատվում է ԱՊԿՀ-ի կողմից:

Բանկը ձգտում է ակտիվորեն պահպանել ֆինանսավորման աղբյուրների տարբերակված և կայուն կառուցվածքը, որը ներառում է այլ բանկերից ստացված երկարաժամկետ ու կարճաժամկետ վարկերը, հիմնական հաճախորդ իրավաբանական անձանց և անհատների վարկերը, ինչպես նաև բարձր իրացվելի ակտիվների տարբերակված պորտֆելը՝ իրացվելիության անկանխատեսելի պահանջներն արագ և հեշտությամբ բավարարելու համար:

Բանկի իրացվելիության ռիսկի կառավարման քաղաքականությունը պահանջում է՝

- դրամական միջոցների հոսքերի կանխատեսում ըստ հիմնական արտադրությունների և դրամական միջոցների այս հոսքերի հետ կապված պահանջվող իրացվելի ակտիվների մակարդակի դիտարկում,
- ֆինանսավորման աղբյուրների տարբերակված կառուցվածքի պահպանում,
- պարտքերի կենտրոնացման և կառուցվածքի կառավարում,
- բարձր իրացվելիությամբ ակտիվների պորտֆելի վարում, որը կարելի է հեշտությամբ իրացնել որպես ապահովություն դրամական միջոցների ներհոսքի դադարեցման դեպքում,
- իրացվելիության և ֆինանսավորման անընդհատության ծրագրերի ապահովում,
- օրենսդրական պահանջների հետ իրացվելիության ցուցանիշների համապատասխանության վերահսկում:

Գանձապետարանը բաժիններից ստանում է տեղեկատվություն վերջիններիս ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրացվելիության կառուցվածքի ու ապագայում պլանավորվող գործունեությունից ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի կանխատեսումների վերաբերյալ: Այնուհետև, Գանձապետարանը ձևավորում է կարճաժամկետ իրացվելի ակտիվների համապատասխան պորտֆել, որը հիմնականում բաղկացած է առևտրային նպատակներով պահվող կարճաժամկետ իրացվելի արժեթղթերից, բանկերին տրված վարկերից և այլ միջբանկային գործիքներից՝ նպատակ ունենալով ապահովել իրացվելիության բավարար մակարդակ Բանկում:

Գանձապետարանը վերահսկում է իրացվելիության դիրքը օրական կտրվածքով և իրականացնում է կանոնավոր «սթրես-թեսթեր» իրացվելիության գծով՝ շուկայի սովորական և ավելի խիստ պայմանների ենթադրության կիրառմամբ: Սովորական շուկայական պայմաններում Բանկի իրացվելիության դիրքի վերաբերյալ տեղեկատվություն ներառող հաշվետվությունները ներկայացվում են վերադաս ղեկավարությանը շաբաթական կտրվածքով: Բանկի իրացվելիության կառավարման վերաբերյալ որոշումները կայացնում է ԱՊԿՀ-ն՝ Ռիսկերի կառավարման բաժնի և Գանձապետարանի կողմից ներկայացված հաշվետվությունների հիման վրա:

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված են ֆինանսական պարտավորությունների և վարկային պարտավորվածությունների գծով դրամական միջոցների չգեղչված հոսքերը՝ ըստ պայմանագրով սահմանված առավել վաղ մարման ժամկետի: Աղյուսակներում ներկայացված ընդհանուր համախառն արտահոսքն իրենցից ներկայացնում է դրամական միջոցների չգեղչված հոսքերը պարտավորությունների կամ վարկային պարտավորվածությունների գծով: Ֆինանսական երաշխիքների պայմանագրերի համար երաշխիքի առավելագույն գումարը տեղաբաշխվում է այն ամենավաղ ժամանակաշրջանում, որի ընթացքում կարող է պահանջվել երաշխիքով ապահովված պարտավորության կատարում:

«Բիբլոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ
2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա
ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների պայմանագրային ժամկետայնության վերլուծությունը 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	Ցախհանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 6 ամիս	ից 12 ամիս	Ավելի քան 1 տարի	Արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումար	Հաշվեկշռային արժեք
31 դեկտեմբերի 2015թ.							
Ոչ ածանցյալ պարտավորություններ							
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	27,666	3,783	18,274	30,379	785,393	865,495	662,511
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	5,820,706	6,825,511	6,698,319	8,616,468	1,354,916	29,315,920	28,572,000
Այլ ներգրավված միջոցներ	1,334,417	19,916	19,390	44,823	1,382,666	2,801,212	2,401,429
Ստորադաս փոխառություն մայր կազմակերպությունից	-	60,056	-	-	4,529,383	4,589,439	2,477,811
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	108,313	5,786	-	-	-	114,099	114,099
Ընդամենը	7,291,102	6,915,052	6,735,983	8,691,670	8,052,358	37,686,165	34,227,850
Վարկային պարտավորվածություններ	803,696	-	-	-	-	803,696	803,696

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների պայմանագրային ժամկետայնության վերլուծությունը 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

հազ. դրամ	Ցախհանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 6 ամիս	ից 12 ամիս	Ավելի քան 1 տարի	Արտահոսքի ընդհանուր համախառն գումար	Հաշվեկշռային արժեք
31 դեկտեմբերի 2014թ.							
Ոչ ածանցյալ պարտավորություններ							
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	881,738	827,030	15,319	3,306,575	389,141	5,419,803	5,139,212
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	3,077,219	-	-	-	-	3,077,219	3,057,139
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	6,292,641	5,796,691	5,040,906	10,146,394	7,987,885	35,264,517	33,837,588
Այլ ներգրավված միջոցներ	2,418,184	15,554	14,497	37,028	1,230,047	3,715,310	3,348,533
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	90,370	4,946	-	-	-	95,316	95,316
Ընդամենը	12,760,152	6,644,221	5,070,722	13,489,997	9,607,073	47,572,165	45,477,788
Վարկային պարտավորվածություններ	797,782	-	-	-	-	797,782	797,782

ՀՀ օրենսդրության համաձայն՝ անհատները կարող են ցանկացած պահի ելքագրել իրենց ժամկետային ավանդները՝ դեպքերի մեծամասնությունում կորցնելով հաշվեգրված տոկոսները: Այս ավանդները դասակարգվում են ըստ պայմանագրային մարման ժամկետների: Ստորև ներկայացված են այս ավանդների դասակարգումն ըստ նշված մարման ժամկետների:

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս ժամկետով	1,128,960	1,618,707
1-ից 3 ամիս ժամկետով	6,411,544	3,871,213
3-ից 12 ամիս ժամկետով	12,914,229	13,696,577
Ավելի քան 1 տարի ժամկետով	1,237,890	4,206,824
	21,692,623	23,393,321

«Բիբլոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ
2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա
ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վերլուծությունն ըստ պայմանագրային մարման ժամկետների:

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3 ամսից 1 տարի	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Անժամկետ	Ժամկետանց	Ընդամենը
Ակտիվներ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	10,524,823	-	-	-	-	-	-	10,524,823
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	-	42,275	898,661	3,164,337	-	13,160	-	4,118,433
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	4,467	3,884,486	483,742	-	-	207,562	-	4,580,257
Հաճախորդներին տրված վարկեր	308,338	753,896	2,329,521	5,931,234	6,015,454	-	2,616,507	17,954,950
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	-	-	-	-	-	1,014,575	-	1,014,575
Այլ ակտիվներ	7,123	5,670	59,214	1,455,203	-	-	-	1,527,210
Հետաձգված հարկային ակտիվներ	-	-	-	-	-	18,054	-	18,054
Ընդամենն ակտիվներ	10,844,751	4,686,327	3,771,138	10,550,774	6,015,454	1,253,351	2,616,507	39,738,302
Պարտավորություններ								
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	27,647	3,719	46,178	584,967	-	-	-	662,511
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	5,816,029	6,752,568	14,760,738	1,242,665	-	-	-	28,572,000
Այլ ներգրավված միջոցներ	1,334,399	19,699	60,567	644,997	341,767	-	-	2,401,429
Ստորադաս փոխառություն մայր կազմակերպությունից	-	60,056	-	-	2,417,755	-	-	2,477,811
Այլ պարտավորություններ	198,938	5,820	3,907	816	6,731	-	-	216,212
Ընդամենը	7,377,013	6,841,862	14,871,390	2,473,445	2,766,253	-	-	34,329,963
պարտավորություններ	3,467,738	(2,155,535)	(11,100,252)	8,077,329	3,249,201	1,253,351	2,616,507	5,408,339
Զուտ դիրքը								

Հայաստանի բանկերի համար գործող ընդհանուր տնտեսական միջավայրից ելնելով՝ հաճախորդների ավանդների միջին ժամկետայնությունը որպես կանոն մինչև 1 տարի է, մինչդեռ հաճախորդներին տրված վարկերինը՝ 1 տարուց ավել, ինչը հանգեցնում է իրացվելության բացասական ճեղքվածքի «մինչև 1 տարի» մարման ժամկետի տիրություն: 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բացասական ճեղքվածքը կազմել է 9,788,049 հազար դրամ (31 դեկտեմբերի 2014թ.՝ 13,509,929 հազար դրամ)՝ կազմելով մարման ժամկետի նույն տիրություն ընդհանուր պարտավորությունների 33.7%-ը (31 դեկտեմբերի 2014թ.՝ 36.4%):

Բացասական ճեղքվածքը զգալիորեն նվազում է հիմնական ընթացիկ հաշիվների կայունության և ժամկետային ավանդների վերաներդրման բարձր մակարդակի շնորհիվ: Ցպահանջ ավանդների միջին օրական մնացորդը կազմել է 4,576,193 հազար դրամ (31 դեկտեմբերի 2014թ.՝ 4,160,187 հազար դրամ): 2015թ. ընթացքում մարման ժամկետը լրացած ժամկետային ավանդների միջինում 81.7%-ը վերաներդրվել էր հաճախորդների կողմից (2014թ-ին՝ 88.1%):

«Բիբլոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ
 2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա
 ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վերլուծությունն ըստ պայմանագրային մարման ժամկետների:

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3 ամսից 1 տարի	1-ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Անժամկետ	Ժամկետանց	Ընդամենը
Ակտիվներ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	4,244,173	-	-	-	-	-	-	4,244,173
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	-	21,723	47,825	3,099,075	-	13,160	-	3,181,783
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	970,868	5,012,954	3,288,038	-	-	6,662,147	-	15,934,007
Հաճախորդներին տրված վարկեր	402,196	832,386	8,741,492	8,737,108	6,677,377	-	3,044,074	28,434,633
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	-	-	-	-	-	1,031,801	-	1,031,801
Այլ ակտիվներ	12,550	10,436	49,161	335,163	53,450	-	-	460,760
Ընդամենն ակտիվներ	5,629,787	5,877,499	12,126,516	12,171,346	6,730,827	7,707,108	3,044,074	53,287,157
Պարտավորություններ								
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	875,556	811,409	3,150,228	302,019	-	-	-	5,139,212
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	3,057,139	-	-	-	-	-	-	3,057,139
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	6,287,969	5,738,047	14,602,150	7,209,422	-	-	-	33,837,588
Այլ ներգրավված միջոցներ	2,418,178	15,387	48,603	511,001	355,364	-	-	3,348,533
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	-	-	-	-	-	10,548	-	10,548
Այլ պարտավորություններ	130,173	4,980	3,912	816	6,943	-	-	146,824
Ընդամենը պարտավորություններ	12,769,015	6,569,823	17,804,893	8,023,258	362,307	10,548	-	45,539,844
Զուտ դիֆեր	(7,139,228)	(692,324)	(5,678,377)	4,148,088	6,368,520	7,696,560	3,044,074	7,747,313

Իրացվելիության ռիսկի կառավարման համար Բանկի կողմից կիրառվող հիմնական ուղենիշը բարձր իրացվելի ակտիվների և ցպահանջ պարտավորությունների հարաբերակցությունն է: Այս նպատակով բարձր իրացվելի ակտիվները ներառում են դրամական միջոցները, մոստրո հաշիվները, ոսկու ստանդարտացված ձուլակտորները, ՀՀ կառավարության ու ՀՀ ԿԲ-ի կողմից թողարկված արժեթղթերը և այն կորպորատիվ պարտքային արժեթղթերը, որոնց համար գործում է ակտիվ և իրացվելի շուկա, որոնք գրավադրված չեն և որոնց օգտագործումը ոչ մի կերպ սահմանափակված չէ: Ցպահանջ պարտավորությունները ներառում են հաճախորդների ընթացիկ հաշիվները և ցպահանջ ավանդները, ինչպես նաև ըստ պահանջի վճարման ենթակա այլ պարտավորությունները: Ստորև ներկայացված է բարձր իրացվելի ակտիվների և ցպահանջ պարտավորությունների հարաբերակցությունը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ և հաշվետու տարվա համար:

	2015թ. Առօրին չանցած	2014թ. Առօրին չանցած
Դեկտեմբեր ամսվա համար	314.0%	252.5%
Միջինը տարվա համար	269.2%	298.3%
Առավելագույնը տարվա համար	320.9%	367.1%
Նվազագույնը տարվա համար	190.2%	224.7%

Վերը ներկայացված հարաբերակցությունը կիրառվում է նաև ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված իրացվելիության սահմանաչափերի հետ համապատասխանությունը որոշելու համար (նվազագույնը՝ 60%):

26 Կապիտալի կառավարում

Բանկի կապիտալի չափի պահանջները սահմանվում և վերահսկվում են ՀՀ ԿԲ-ի կողմից:

Բանկը որպես կապիտալ սահմանում է տեղական օրենսդրությամբ վարկային հաստատությունների կապիտալի համար որպես բաղկացուցիչ սահմանված հոդվածները: ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված կապիտալի ներկայիս պահանջների համաձայն, որոնք հիմնված են Բազելյան համաձայնագրի սկզբունքների վրա, բանկերը պետք է ապահովեն, որպեսզի կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների հարաբերակցության ցուցանիշը («կապիտալի համարժեքության ցուցանիշ») բարձր լինի սահմանված նվազագույն մակարդակից: 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ սահմանված նվազագույն մակարդակը կազմում է 12%: 2015թ. և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կապիտալի համարժեքության ցուցանիշը համապատասխանում էր սահմանված մակարդակին:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ՀՀ ԿԲ-ի պահանջների համաձայն հաշվարկված կապիտալի կառուցվածքի վերլուծությունը 2015թ. և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	2015թ. հազ. դրամ Աուդիտ չանցած	2014թ. հազ. դրամ Աուդիտ չանցած
Բաժնետիրական կապիտալ	8,125,100	8,125,100
Էմիսիոն եկամուտ	257,149	257,149
Գլխավոր պահուստ	51,292	51,292
Կուտակված վնաս	(1,917,414)	(1,052,581)
Նվազեցումներ	(920,954)	(309,315)
Ընդամենը հիմնական կապիտալ	5,595,173	7,071,645
Լրացուցիչ կապիտալ		
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների վերագնահատման պահուստ	(72,210)	115,892
Ստորադաս փոխառություն	2,418,750	-
Ընդամենը լրացուցիչ կապիտալ	2,346,540	115,892
Ընդամենը կապիտալ	7,941,713	7,187,537
Ընդամենը ռիսկով կշռված ակտիվներ	34,497,607	39,708,051
Ընդամենը կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների տոկոսային հարաբերակցությունը	23.0%	18.1%
Ընդամենը հիմնական կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների տոկոսային հարաբերակցությունը	16.2%	17.8%

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ռիսկերի կշռման գործակիցների հիերարխիայի միջոցով, որոնք դասակարգված են ըստ բնույթի և արտացոլում են յուրաքանչյուր ակտիվի ու պայմանագրային կողմի հետ կապված վարկային, շուկայական և այլ ռիսկերի գնահատականները՝ հաշվի առնելով ցանկացած ընդունելի գրավ կամ երաշխիք: Նմանատիպ մոտեցում է կիրառվում չճանաչված պայմանագրային պարտավորվածությունների համար՝ որոշակի ճշգրտումներով՝ հնարավոր վնասի առավել պայմանական բնույթն արտացոլելու նպատակով:

27 Վարկային պարտավորվածություններ

Բանկն ունի վարկեր տրամադրելու պարտավորվածություններ: Դրանք իրենցից ներկայացնում են հաստատված վարկերի, վարկային քարտերի և օվերդրաֆտների տրամադրման պարտավորվածություններ:

Բանկը տրամադրում է ֆինանսական երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ՝ հաճախորդների պարտավորությունների կատարումը երրորդ անձանց նկատմամբ երաշխավորելու նպատակով: Այս պայմանագրերն ունեն ֆիքսված ժամկետներ՝ սովորաբար մինչև մեկ տարի:

Վարկային պարտավորվածությունների, ֆինանսական երաշխիքների և ակրեդիտիվների հետ կապված Բանկը կիրառում է վարկային ռիսկի կառավարման մույն քաղաքականությունը և ընթացակարգերը, որոնք գործում են հաճախորդներին վարկեր տրամադրելիս:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են պարտավորվածությունների պայմանագրային գումարներն ըստ դասերի: Աղյուսակում արտացոլված պարտավորվածությունների գումարները ենթադրում են, որ գումարներն ամբողջովին տրամադրված են: Աղյուսակում երաշխիքների և ակրեդիտիվների գծով արտացոլված գումարները ներկայացնում են առավելագույն հաշվապահական վնասը, որը կգրանցվի հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, եթե պայմանագրային կողմերը չկատարեն պայմանագրով ստանձնած պարտավորությունները:

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
Պայմանագրային գումար		
Վարկերի և վարկային գծերի գծով պարտավորվածություններ	620,769	607,921
Վարկային քարտերի գծով պարտավորվածություններ	141,286	138,648
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	41,641	51,213
	803,696	797,782

Վերը ներկայացված ընդհանուր պարտավորվածությունները պարտադիր չէ, որ իրենցից ներկայացնեն դրամական միջոցների գծով ապագա պահանջներ, քանի որ այս պարտավորվածությունները կարող են ուժը կորցնել կամ դադարել գործել մինչև վերջիններիս կատարման ժամկետը:

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս պարտավորվածություններից 524,705 հազար դրամ գումարով պարտավորվածությունները (31 դեկտեմբերի 2014թ.՝ 465,580 հազար դրամ) վերաբերում են հինգ հաճախորդի (31 դեկտեմբերի 2014թ.՝ չորս հաճախորդի): Սա վկայում է էական վարկային ռիսկի առկայության մասին:

28 Պայմանական դեպքեր

(ա) Ապահովագրություն

Հայաստանի Հանրապետությունում ապահովագրական համակարգը զարգացման փուլում է, և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են մյուս երկրներում, դեռ չեն կիրառվում Հայաստանում: Բանկն ապահովագրված է մինչև 500,000 հազար դրամի չափով՝ ապահովագրության յուրաքանչյուր տեսակի համար: Ապահովագրությունը ծածկում է Բանկի շենքերի և սարքավորումների, գործունեության ընդհատման և գույքին առնչվող երրորդ կողմերի նկատմամբ պարտավորությունները, որոնք կարող են առաջանալ Բանկի գույքի կամ գործունեության հետ կապված պատահարներից: Բանկն ապահովագրել է նաև դրամարկղերը 90,000 հազար դրամի չափով՝ ֆիզիկական վնասից և գողությունից:

(բ) Իրավական պարտավորություններ

Ղեկավարությունը տեղյակ չէ Բանկի դեմ հարուցված որևէ փաստացի, անավարտ կամ սպառնացող էական հայցերի մասին:

(գ) Հարկային պարտավորություններ

Հայաստանի հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է և բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատավճիռների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք հաճախ հստակ չեն, հակասական են և ենթարկվում են տարբեր մեկնաբանությունների հարկային մարմինների կողմից: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության մի շարք մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել էական տույժեր, տուգանքներ և տոկոսագումարներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն առաջադրել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են այլ երկրների համեմատությամբ էական հարկային ռիսկ առաջացնել: Ղեկավարությունը գտնում է, որ պատշաճ կերպով է գնահատել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի հարկային օրենսդրության իր մեկնաբանությունների, պաշտոնական հայտարարությունների և դատավճիռների հիման վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և հետևանքները կարող են էական լինել այս ֆինանսական հաշվետվությունների համար, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները:

29 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

(ա) Վերահսկողություն

Բանկի մայր կազմակերպությունն է «Բիրլա Բանկ» Էս-Էյ-Էլ -ը, որին պատկանում է Բանկի բաժնետիրական կապիտալի 65%-ը: Մայր կազմակերպությունը ներկայացնում է հանրությանը հասանելի ֆինանսական հաշվետվություններ: Բանկի վերջնական վերահսկող անձն է պրն. Ֆրանսուա Բասիլը:

(բ) Գործարքներ Տնօրենների խորհրդի և Կառավարման հանձնաժողովի անդամների հետ

Ստորև ներկայացված է անձնակազմի գծով ծախսերում ներառված ընդհանուր վարձատրությունը 2015թ. և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
Կարճաժամկետ հատուցումներ աշխատակիցներին	288,788	268,300

Այս գումարները ներառում են Տնօրենների խորհրդի և Կառավարման հանձնաժողովի անդամների դրամային և ոչ դրամային հատուցումները:

Ստորև ներկայացված են 2015թ. և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Տնօրենների խորհրդի և Կառավարման հանձնաժողովի անդամների հետ գործարքների մնացորդները և միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները:

	2015թ. հազ. դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %	2014թ. հազ. դրամ	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն				
Տրված վարկեր (համախառն)	63,760	9.7%	139,696	10.0%
Վարկերի արժեզրկման գծով պահուստ	(128)		(212)	
Ստացված ավանդներ	212,496	5.6%	264,368	6.2%

Կապակցված կողմերին վարկերը տրվում են ՀՀ դրամով և ենթակա են մարման 1-ից 15 տարվա ընթացքում՝ կախված վարկի տեսակից: Վարկերն ապահովված են համապատասխան տեսակի գրավով, ինչպես ներկայացված է ծանոթագրություն 15-ի (գ) կետի (ii) ենթակետում:

Ստորև ներկայացված են Տնօրենների խորհրդի և Կառավարման հանձնաժողովի անդամների հետ գործարքների գծով շահույթում կամ վնասում արտացոլված գումարները 2015թ. և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

	2015թ. հազ. դրամ	2014թ. հազ. դրամ
Շահույթ կամ վնաս		
Տոկոսային եկամուտ	10,020	19,132
Տոկոսային ծախս	(13,851)	(19,286)
Արժեզրկման հակադարձում	84	1,557

(գ) Գործարքներ այլ կապակցված կողմերի հետ

Այլ կապակցված կողմերը ներառում են մայր կազմակերպությունը, նրա այլ դուստր կազմակերպությունները և չվերահսկող բաժնետերերին: Ստորև ներկայացված են 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այլ կապակցված կողմերի հետ գործարքների մնացորդները և համապատասխան միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները, ինչպես նաև 2015թ-ին շահույթում կամ վնասում արտացոլված գործարքների գումարները:

	Մայր կազմակերպություն		Բանկի նկատմամբ նշանակալի ազդեցություն ունեցող կազմակերպություններ		Մայր կազմակերպության այլ դուստր կազմակերպություններ		Ընդամենը
	Միջին արդյունավետ տոկոսադր., %		Միջին արդյունավետ տոկոսադր., %		Միջին արդյունավետ տոկոսադր., %		հազ. դրամ
	հազ. դրամ		հազ. դրամ		հազ. դրամ		
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն							
Ակտիվներ							
Դրամական միջոցներ և դրամց համարժեքներ							
- ԱՄՆ դոլարով	75,211	-	-	-	84,474	-	159,685
- եվրոյով	88,708	-	-	-	11,307	-	100,015
- այլ արտարժույթով	7,547	-	-	-	-	-	7,547
Պարտավորություններ							
Ստորադաս փոխառություն մայր կազմակերպությունից							
- ԱՄՆ դոլարով	2,477,811	9.4%	-	-	-	-	2,477,811
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ							
- ԱՄՆ դոլարով	-	-	-	-	9	-	9
Շահույթ կամ վնաս							
Տոկոսային եկամուտ	105	-	-	-	-	-	105
Տոկոսային ծախս	(274,436)	-	(6,019)	-	(21,614)	-	(302,069)
Միջնորդավճարների գծով ծախս	10	-	-	-	-	-	10
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	(3,068)	-	-	-	(54)	-	(3,122)
Զուտ այլ գործառնական ծախսեր	-	-	(195)	-	-	-	(195)
Մասնագիտական ծառայություններ	(6,058)	-	-	-	-	-	(6,058)

«Բիբլոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ
 2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա
 ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

Այլ կապակցված կողմերը ներառում են մայր կազմակերպությունը, նրա այլ դուստր կազմակերպությունները և չվերահսկող բաժնետերերին: Ստորև ներկայացված են 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այլ կապակցված կողմերի հետ գործարքների մնացորդները և համապատասխան միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները, ինչպես նաև 2014թ-ին շահույթում կամ վնասում արտացոլված գործարքների գումարները:

	Մայր կազմակերպություն		Բանկի նկատմամբ նշանակալի ազդեցություն ունեցող կազմակերպություններ		Մայր կազմակերպության այլ դուստր կազմակերպություններ		Ընդամենը
	Միջին արդյունավետ տոկոսադր., %		Միջին արդյունավետ տոկոսադր., %		Միջին արդյունավետ տոկոսադր., %		
	հազ. դրամ		հազ. դրամ		հազ. դրամ		
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն							
Ակտիվներ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ							
- ԱՄՆ դոլարով	73,327	-	-	-	61,791	-	135,118
- եվրոյով	21,244	-	-	-	12,466	-	33,710
- այլ արտարժույթով	1,091	-	-	-	-	-	1,091
Պարտավորություններ							
Ստորադաս փոխառություն մայր կազմակերպությունից							
- ԱՄՆ դոլարով	3,912,610	8.9%	-	-	-	-	3,912,610
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ							
- ԱՄՆ դոլարով	-	-	-	-	3,130,435	6.3%	3,130,435
Այլ ներգրավված միջոցներ							
- ԱՄՆ դոլարով	-	-	342,965	5.7%	-	-	342,965
Շահույթ կամ վնաս							
Տոկոսային եկամուտ	55	-	-	-	-	-	55
Տոկոսային ծախս	(215,976)	-	(35,856)	-	(152,615)	-	(404,447)
Միջնորդավճարների գծով ծախս	(4,345)	-	-	-	-	-	(4,345)
Զուտ այլ գործառնական ծախսեր	-	-	(146)	-	-	-	(146)
Մասնագիտական ծառայություններ	(4,917)	-	-	-	-	-	(4,917)

Կապակցված կողմերի գծով դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները գրավով ապահովված չեն:

30 Ֆինանսական գործիքների իրական արժեք

Բանկը ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը չափելիս կիրառում է ստորև ներկայացված իրական արժեքի հիերարխիան, որն արտացոլում է չափումների կատարման ժամանակ օգտագործված ելակետային տվյալների նշանակալիությունը:

- 1-ին մակարդակ. նույն գործիքների համար ակտիվ շուկայում գնանշվող գները (չճշգրտված):
- 2-րդ մակարդակ. 1-ին մակարդակում ներառված գնանշվող գներից տարբեր ելակետային տվյալներ դիտարկելի են կամ ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ), կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող): Այս դասակարգը ներառում է այն գործիքները, որոնց գնահատման համար կիրառվել է հետևյալը՝ գնանշվող գները նմանատիպ գործիքների համար ակտիվ շուկայում, գնանշվող գները նույն կամ նմանատիպ գործիքների համար ակտիվ չհամարվող շուկաներում, կամ գնահատման այլ մեթոդ, որտեղ բոլոր նշանակալի ելակետային տվյալներն ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն դիտարկելի են շուկայական տվյալներից:
- 3-րդ մակարդակ. ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ: Այս դասակարգը ներառում է բոլոր այն գործիքները, որոնք գնահատվում են դիտարկելի տվյալների վրա չհիմնված ելակետային տվյալներից ելնելով, իսկ ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներն էական ազդեցություն ունեն գործիքի գնահատման վրա: Այս դասակարգը ներառում է այն գործիքները, որոնք գնահատվում են նմանատիպ գործիքների համար գնանշվող գների հիման վրա, որոնց գծով պահաջվում են նշանակալի ոչ դիտարկելի ճշգրտումներ կամ ենթադրություններ՝ գործիքների միջև տարբերություններն արտացոլելու նպատակով:

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բոլոր ֆինանսական գործիքների գնահատված իրական արժեքները, բացառությամբ վաճառքի համար մատչելի չգնանշված բաժնային արժեթղթերի և ՀՀ դրամով արտահայտված հաճախորդներին տրված վարկերի ու հաճախորդներից ստացված ժամկետային ավանդների, մոտավորապես համապատասխանում են դրանց հաշվեկշռային արժեքներին: 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 13,160 հազար դրամ հաշվեկշռային արժեքով (31 դեկտեմբերի 2014թ.՝ 13,160 հազար դրամ) վաճառքի համար մատչելի չգնանշված բաժնային արժեթղթերի իրական արժեքը հնարավոր չէ որոշել:

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամով արտահայտված հաճախորդներին տրված վարկերի և ընթացիկ հաշիվների ու ժամկետային ավանդների 17,954,950 հազար դրամով (31 դեկտեմբերի 2014թ.՝ 28,434,633 հազար դրամ) և 28,572,000 հազար դրամ (31 դեկտեմբերի 2014թ.՝ 33,837,588 հազար դրամ) իրական արժեքները ցածր են դրանց հաշվեկշռային արժեքներից համապատասխանաբար 260,967 հազար դրամով (31 դեկտեմբերի 2014թ.՝ 272,222 հազար դրամով) և 124,205 հազար դրամով (31 դեկտեմբերի 2014թ.՝ 3,013,409 հազար դրամով): ՀՀ դրամով արտահայտված հաճախորդներին տրված վարկերի և ընթացիկ հաշիվների ու ժամկետային ավանդների իրական արժեքների չափումները դասվում են իրական արժեքի հիերարխիայի համապատասխանաբար 3-րդ և 2-րդ մակարդակներին:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների վերլուծությունը՝ իրական արժեքի հիերարխիայի համապատասխան մակարդակների կտրվածքով: Գումարները հիմնված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վրա:

հազ. դրամ	1-ին մակարդակ	2-րդ մակարդակ	3-րդ մակարդակ	Ընդամենը
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ				
- Պարտքային գործիքներ	-	4,105,273	-	4,105,273

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների վերլուծությունը՝ իրական արժեքի հիերարխիայի համապատասխան մակարդակների կտրվածքով: Գումարները հիմնված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վրա:

հազ. դրամ	1-ին մակարդակ	2-րդ մակարդակ	3-րդ մակարդակ	Ընդամենը
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ				
- Պարտքային գործիքներ	-	3,168,623	-	3,168,623

Իրական արժեքի այս գնահատականի նպատակն է ներկայացնել այն մոտավոր գինը, որը շուկայի մասնակիցների միջև սովորական գործարքում կստացվեր ակտիվի վաճառքից կամ կվճարվեր պարտավորության փոխանցման դիմաց չափման ամսաթվի դրությամբ: Այնուամենայնիվ, հաշվի առնելով անորոշությունները և կողմնակալ դատողությունները, իրական արժեքը չպետք է դիտվի որպես իրացման գին՝ անմիջապես ակտիվների վաճառքի կամ պարտավորությունների մարման ժամանակ:

Գնահատման մեթոդները ներառում են զուտ ներկա արժեքի և դրամական միջոցների գեղջված հոսքերի մոդելները, նմանատիպ գործիքների հետ համեմատությունը, որոնց համար առկա են շուկայի դիտարկելի գներ, և այլ գնահատման մոդելներ: Գնահատման մեթոդներում կիրառվող ենթադրությունները և ելակետային տվյալները ներառում են ռիսկից զերծ և ելակետային տոկոսադրույքները, վարկային սպրեդերը և այլ ճշգրտումները, որոնք օգտագործվում են գեղջման դրույքները, պարտատոմսերի և բաժնետոմսերի գները, արտարժույթի փոխարժեքները, բաժնետոմսերի և բաժնետոմսերի ինդեքսների գները գնահատելու համար: Գնահատման մեթոդների նպատակն է ստանալ այն իրական արժեքը, որն արտացոլում է ֆինանսական գործիքի գինը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, որը կորոշվեր շուկայի մասնակիցների կողմից «անկախ կողմերի միջև գործարքում»: